CIRTĒJA STS

„Nez', vai tikai nebūs Anderi
oli" — lietiški piezīmēja Druvā
katīdamies man pār plecu.
„Vai tad . . . es esmu jau güstē
s saucu, satraukumā joprojām ne
bēdams klusināt balsi.
„Ko tad tu domāji?" brīnijās Dru
ājs. Es nosligu atpakaļ sēdekli.
„Beidzot drošībā!" es izdvesu, sp
ītot pārvarīgu atvieglojumu
ksmu atslābšanas sajūtu, kā stie
rāvu izplūstot cauri visiem locek
em un viegli kā pirmais dūms
oreibinot arī prātus. Sagūstītie iz
ētņu lēcēji noblenza mani baltām
cim.
Tikai tagad sajutu, cik ļoti pēdē
ienu uztraukumi un ķibeles man
ogurdinājušas. Vēl pirms minūtes
viss trīcēju no sprieguma, savilkt
ā stīga, tagad, pēkšņi gluži slābs is
iedos savā kaktā un kaut mašīna
kal sāka braukt un svaidīties, i
rimu miegā, pirmoreiz pēc ilga laika
ierīgā un dziļā.

2.

u sākās ceļošana no vienas güstek
u nometnes otrā. Kā par posu
ūstā krītot, ar visiem uztrauku
iem un pārpratumiem biju aiz
irsis savu mugursomu ar labajām
antām itaļa kūtī, tā kā man sāc
ā visa kā trūka. Nometnēs sast
ām arvien vairāk redzētu seju, be
zot likās, ka vai visa izplētņu lēc
divīzija salasīta atkal kopā. Ar
avecais virsfeldfēbelis no kaim
ema bija pulkā. Nevācus parasti
ovietoja vienkopus un mēs salasī
mies labs pulciņš latviešu. Tarenti
ums klājās vislabāk. Tur nomet
es komandants saprata, ka esam
espiesti karot ar varu, bija visāz
bvēlīgs, un lika nesenajiem kur
em izplētņu lēcējiem mūs apkal
ot. Visvairāk tas derdzās vecajam
rsfeldfēbelim.
„Sasodītie svešzemnieki!" viņš
āca, slaucīdams mūsu īstabu
ūsu dēļ mēs zaudējām šo karu!"
„Mīļais Gumprian, kas neprot bit
ngs, tas kļūst kalps," mierināja
ņu Druvājs un savā kojā gulēdam
ozofēja: „Tāds, cilvēk, ir karš
ainīga ir kaŗa laime. Te tu es
rsēzelis, te atkal tikai ēzelis."
Labā dzīve nevillkās ilgi: mūs s
dināja kuģī un paziņoja, ka no
ūtīs uz lielajām güstekņu nomet
em Ēģiptē. To dzirdot, visai iztri
nājāmies.
Mēs zinājām, cik smagi krievi u
ci strādināja savus güstekņus
darba nometni vajadzēja samie
nāties, bet — Ēģiptē! Tas nu bija
usku par daudz. To mēs nejutā
ies pelnījuši.

(Turpinājums sekos)

Spītība

— Es gan tev atspītēšu — teic
ieturiene un nemazgāja baraka
iteni, jo kaimiņienes puika Mieturienei nebija padevis labrītu.
— Kas jums te par izstādi — jau
ja barakas vecākais, ar pirkst
dīdams uz gružiem gaiteni. — Kas
rīkojums?
— Vakar Mieturiene nemazgāja
viņai atspītēju un nemazgāju šo
en — atsaucās Pieturiene.
— Tā kā pēc stundas būtu kārt
! — pasludināja barakas vecākais
aizgāja. Pēc stundas Pieturien
radās komitejā un meklēja sabied
skās tiesas priekšsēdētāju.
— Es viņai tomēr atspītēšu, kau
lz MP sūdzēšos, bet lai viņa maz
domā . . .
Barakas gaitenī gružu izstāde tu
nājās. Visi kaut kam spītēja. Pu
, kas nebija Mieturienei labrīt
vis, dzīvoja svilpodams, draugie
kot: „Pie mums iet baigais skan
ls valā, būs jāsaka vecīšiem, ka
uz Austrāliju."

Mets Metums

Chronika

Bij. LCP priekšsēdis A. Valdma
s, kā mūs informē, septembra sā
mā ar ģimeni izbrauks uz Kanād
15. septembrī A. Valdmanim te
dzēts lekciju cikls Halifaksas un
rsitātē par politiskiem un sai
ecības jautājumiem.
Preses birojs nodibināts pie Lat
ešu-lietuviešu vienības. Birojs sa
ies iedzīvināt latviešu un lie
ešu presē regulāru informāci
maiņu. Biroja adrese: Geestach
be, DP Camp Spakenberg 3, vā
s Emīls Skujenieks.
Viens no ievērojamākiem jau
ešu komponistiem Juozas Gruod
c saņemtām ziņām, miris okupē
ā Lietuvā.
Pianiste Veronika Trese sekmī
ģusi ievērojamās Schola Cantor
avieru klasi. Trese studijas sāk
tvijas konservātorijā pie prof. Ca
nes-Dombrovskas.
Jāņa Širmaņa Pasakas gremdē
pā, miniatūrformātā ar Arnolda
dēga ilustrācijām izdevis apgāds
rpu vainags Fišbachā.

LATVIA
Latvian Newspaper

Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs, DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl.", Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 65 (170)
Sestdien, 1948. g. 21. aug.

Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs, vietn. A. Liepa, redaktori: Z. Bārda, M. Čulītis, H. Mindenbergs, A. Smits. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus-Zimmermannstr. 2 (tālr. 50), apg.: Marktpl. 25 (t. 84), spiest: Bgm.-Landmann.-Pl. 7 (t. 92)

Vai Rietumvāciju upurēs tāpat kā Baltijas valstis

Harijs Hopkinss atklaj Ruzvelta domas par Igaunijas, Latvijas un Lietuvas anektesanu

„New York Journal American" 15. augustā sniedz K. H. von Viganda sensācionālu ziņojumu no Italijas, it kā Staļins gatavojot „miera ofensīvu", ar kuŗu nākšot atklātībā novembrī ap to laiku, kad ASV notiks jaunā prezidenta vēlēšanas. Staļina priekšlikumi paredzēšot Reinu par iespaida sfairu robežu, pie kam Vācija un Austrija paliktu padomju iespaida sfairā. Kremlis rēķinoties ar to, ka ASV valdība un sabiedrība, vēlēdamās mieru, ieskatīšot, ka „tāds miers ir labāks nekā kaŗš". Rēķinoties ar to, ka par prezidentu ievēlēs republikāni Djuiju, kam būšot jārāda savas partijas labā griba panākt mieru, Kremlis domājot, ka šiem Staļina priekšlikumiem varētu būt panākumi.

Vēlreiz saruna ar Staļinu samazinās izredzes uz panākumiem

BBC piektdienas rītā ziņoja, ka nākamā tikšanās ar vadītājiem padomju valstsviriem laikam būs pēdējā. Londonā šobrīd vēl nav zināms, vai sarunas notiks ar Padomju Savienības ārlietu ministru Molotovu vai pašu Staļinu. Katrā ziņā, tās gaidāmas vēl šīs nedēļas beigās. Labi informētas britu politiskās aprindas izsakās, ka Bevina privātsekretārs Roberts, kas sarunās ar padomju valstsvīriem aizstājis vēstnieku, rietumu diplomātu vārdā lūdzis audienci pie Staļina. Ar Molotovu līdz šim pārrunāti nevis visas Vācijas jautājumi vai miera izredzes pasaulē, bet gan Berlīnes blokādes atcelšana un eventuāla četru ārlietu ministru konference. Interesants esot tas apstāklis, ka, pēc Robertsa informācijas saņemšanas par pēdējo tikšanos ar Molotovu, mērenais optimisms britu galvaspilsētā lielā mērā samazinājies. Esot kļuvis zināms, ka abas sarunu vedēju puses līdz šim stingri aizstāvējušas savus viedokļus un nav mainījušas tos arī pēc pretējās puses argumentācijas.

Trīs rietumu diplomāti ceturtdien Maskavā saņēma jaunas savu valdību instrukcijas un apspriedās ASV vēstniecībā. Tāpat apspriedes notikušas Vašingtonā, Londonā un Parizē. Atskaitot īso notici par amerikāņu, britu un franču pārstāvja viziti pie Staļina, pārējās sarunas Kremlī padomju prese un radiofons līdz šim pilnīgi noklusējuši. Kāds ASV tautas pārstāvju nama deputāts uzaicinājis valdību publicēt paskaidrojumu par līdzšinējām sarunām Kremlī.

BBC

Laikraksts piebilst, ka Staļinu uz šādu projektu iedrošinājusi Ruzvelta un Čerčila piekāpība jau Jaltas apspriežu laikā, kur abi rietumu valstsvīri likuši saprast, ka būtu ar mieru „upurēt Staļinam 3 neatkarīgās brīvās un demokratiskās Baltijas republikas — Lietuvu, Latviju un Igauniju — lai nodrošinātu sabiedroto uzvaru otrā pasaules karā".

Ari Nujorkas nedēļas laikraksts „Collier" 14. augustā, publicēdams Ruzvelta tuvākā drauga un padomdevēja nelaika Harija Hopkinsa slepenos papīrus, pieskaŗas Baltijas valstu jautājumam. Publicētajos dokumentos minēts, ka Anglijas toreizējais ārlietu ministrs Idens 1943. g. 12. martā būdams Višingtonā, bažījies par Krievijas turpmāko rīcību, sevišķi tādā gadījumā, ja ASV pēc kaŗa Eiropai pagrieztu muguru. Hopkinss jautājis, kādas prasības Padomju Savienībai varētu būt miera konferencē, uz ko Idens atbildējis, ka tās vispirms prasīšot Baltijas valstu aneksijas atzīšanu. Ruzvelts tad izteicies, ka pret šādu Krievijas prasību Savienotās Valstis un Anglija būšot liela pretestība, bet reālistiski domājot, jāatzīstot, ka pēc Vācijas krišanas neviens nespēšot Padomju spēkus izdzīt no Baltijas zemēm. Prezidents piebildis, ka viņš domājot, ka Savienotās Valstis tādā gadījumā prasīšot „lai Krievija neanektē Baltijas valstis bez jauna plebiscīta.

Nujorkas sociāldemokratu laikraksts „The New Leader" jau 31. jūlija numurā Ivana Mareka aprakstā par Beneša likteni apgalvo, ka Ruzvelts 1943. g. jūlijā sarunā ar Benešu pirms pēdējā došanās uz Maskavu lūdzis Benešam, lai tas Staļinam Maskavā dara zināmus Ruzvelta uzskatus par Baltijas valstīm: „Savienotās valstis nedz var, nedz grib aizkavēt Baltijas valstu inkorporāciju Padomju Savienībā, bet Savienotām Valstīm jārēķinās ar pasaules sabiedrisko domu. Tāpēc ir nepieciešami atrast pareizo formu un procedūru, kā sabiedrisko domu nomierināt."

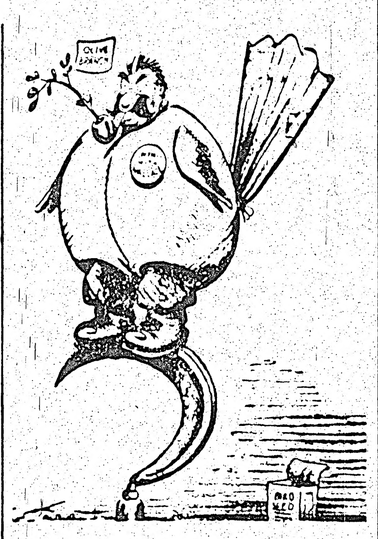

Miera balodis
saucas šī Talberta karikatūra „New York World Telegram"

FRANCIJA DOD SIGNĀLU

sākt tālāku Eiropas apvienošanu

Francijas valdība trešdienas sēdē nolēmusi iestāties par Eiropas parlamenta sasaukšanu. Šis lēmums paskaidrojuma veidā jau nosūtīts uz Londonu Lielbritanijas ārlietu ministram Bevinam un pārējām Briseles pakta valstīm. Pēc BBC informācijas, Bevins paskaidrojumu pārbaudīja ceturtdien. Nekāds oficiāls komunikē par Lielbritanijas nostāju vēl nav publicēts. Labi informētas politiskās aprindas Londonā izsakās, ka britu valdība pagaidām izturas rezervēti, iekām nav pārbaudīti visi priekšnosacījumi un noskaidrota domiņiju nostāja. Beļģijas ministru prezidents Anrī Spāks Eiropas parlamenta dibināšanu silti atbalsta. Tāpat par to iestājas sociāldemokratu vadītāji darbinieki Holandē.

Pēc Vācijas kapitulācijas un īpaši pēc Maršala plāna pieņemšanas, kas prasīja ciešu sadarbību saimniecības laukā, aktuāla kļuva arī Eiropas Savienoto valstu jeb Eiropas ūnijas ideja. Par to iestājās daudzu valstu vadītāji politiķi ar Čerčilu, Spāku, Ramadjē un Reino priekšgalā. Priekš pāris mēnešiem Hāgā notika pat īpašs kongress, kuŗā atzina, ka Eiropas ūnija būtu paplašināma ar Eiropas parlamentu.

Pašreizējam Francijas ierosinājumam autora tiesības pieraksta Reino. Tagad būdams Francijas saimniecības noteicējs, viņš cieši nolēmis stabilizēt saimniecību un padarīt savu zemi atkal stipru. Līdz otram pasaules kaŗam Francija bija lielvalsts, ar ko Eiropā visi rēķinājās. Kaŗš šīs pozicijas ievērojami satricinājis: no pirmās šķiras spēku faktora Francija kļuvusi par saimniecīski un politiski vāju valsti. Reino labi zina, ka stiprs var būt vienīgi tas, kas stāv drošā uz savām kājām un tāpēc nolēmis vispirms nostiprināt Francijas saimniecību. Bet reizē ar saimniecisku stabilitāti Francija atgūtu arī politisku nozīmību.

Bez Francijas tiri subjektīvām vēlmēm atgūt kādreizējo vadītāju vietu Vecajā kontinentā, Eiropas parlamentum būtu vēl cita, daudz lielāka nozīme. Ja izdotos Eiropā radīt kompaktu apvienību, komūnisma briesmas ievērojami samazinātos. Maršala plāns liek meklēt Eiropas valstīm sadarbību saimniecības laukā. Briseles pakts Lielbritanijas, Francijas un Beneluksa valstu starpā radījis militāru savienību. Projektētais Eiropas parlaments jau esošo valni pret komūnismu nostiprinātu vēl vairāk.

(Beigas 3. lpp.)

Berlīnes krievu sektora policija šauj pūlī

KATRAS 3 MINŪTES PADOMJU GALVENO MĪTNI PĀRLIDO ASV LIDMAŠĪNA

Francijas okupācijas iestādes paziņojušas, ka lielāks skaits franču ierēdņu un viņu ģimeņu tuvākā laikā atstās Berlīni. Tas notiek taupības dēļ, kāpēc esot smieklīgi krievu licencēto vācu laikrakstu apgalvojumi, ka Francija paredzējusi no Berlīnes izvākties. Krievu okupācijas pārvalde ceturtdien iesniegusi amerikāņu iestādēm protestu, ka ASV lidmašīnas pārlidojušas padomju galveno mītni Karlshorstā tikai 100 m augstumā. Kāds amerikāņu militārās pārvaldes ierēdnis paskaidrojis, ka tas varot gadīties, jo gaisa koridors ejot tieši šai vietai pāri. Esot iespējams, ka augstākiem krievu virsniekiem ļoti nepatīkami, ka katras trīs minūtes pār viņu galvām aizlido kāda ASV lidmašina. Britu iestādēm krievi paziņojuši, ka jau tuvākās dienās viņi atļaus atgriezties angļu pilotam, kas bija spiests nolaisties padomju joslā. Ari turbolidmašīnu varēšot saņemt atpakaļ. Ja nekas nemainīsies, tad Berlīnes maģistrāts izdos īpašu naudu, lai varētu samaksāt ierēdniem algas un atbalstīt tos, kam pabalsts nepieciešams.

SED oficiozs „Neues Deutschland" raksta, ka partijas vadītāji saņēmuši rīkojumu izdarīt drastisku tīrīšanu, kas jānobeidz līdz 25. augustam. Šis rīkojums saņemts 14. un 15. augusta konferencē Tiringā. „Tā bija ļoti nozīmiga konference," apgalvo laikraksts. Sagaidāms, ka šī apspriede iezīmēs jaunu ceļu visā līdzšinējā SED darbā. Partijā esot iefiltrējušies ne vien sociāldemokrati, kas dara visu, lai kaitētu attiecsmēm ar Padomju Savienību, bet novērota arī komūnistu opozicija-KPO. Līdz 25. augustam visi diversanti un nodevēji jāatmasko un jāizslēdz no SED rindām. ASV sektora pilsētas komandants plkv. Haulejs preses pārstāvjiem paziņoja, ka dots rīkojums sadursmi nekavējoties izmeklēt.

Ceturtdien Berlinē notikušas sadursmes policijas un iedzīvotāju starpā. Austrumu sektora vācu kārtības ierēdņi Potsdamas laukuma rajonā izdarījuši spekulantu kontroli. Tā kā šai vietā robežo krievu un britu sektors, lielāks cilvēku pūlis meklējis patvērumu pie angliem un no turienes sācis apmētāt policiju ar akmeņiem. Pēc īsa brīža, kad palīgā atsteidzās arī krievu militārā policija, vācieši sākuši šaut pūlī, ievainojot 6 personas. Starpgadījums likvidēts, kad ieradās britu un amerikāņu MP.

BBC, St

Tito uzsācis augstu spēli

TERRORA CIENĪTĀJI SAVĀS MĀJĀS APSŪDZ TITO OPOZICIJAS LIKVIDĒŠANĀ UN TERRORA METODĒ

Pagājušā Latvijas numurā īsumā jau ziņojām, ka uz Dienvidslavijas-Rumānijas robežas nošauts ģenerālis Jovanovičs, kas kaŗa laikā bija Tito štāba priekšnieks. Kādam viņa pavadonim, arī virsniekam, laimējies pārbēgt Rumānijas pusē. Trešā persona izbēgusi.

Rumānijas un Ungārijas radiofons ārkārtīgi asos vārdos nosoda ģenerāļa Jovanoviča nošaušanu. Slepkavībā esot vainojams maršals Tito, kas visiem līdzekļiem mēģina apklusināt opoziciju. Rumāņi apgalvo, ka Dienvidslavijā valdot vēl nepieredzēts terrors. Noteicēja par valsts likteni esot nevis komūnistu partija, bet gan Tito un viņa tuvākie līdzstrādnieki. Ungārijas radiofons konstatē, ka ģenerāļa Jovanoviča vienīgā vaina bijusi tā, ka viņš sekojis Marksa un Ļenina mācībai. Populārā ģenerāļa nāve radījusi milzīgu sašutumu tautā.

Ģenerālis Jovanovičs bija melnkalnietis, tāpat kā melnkalnieši bija viņa abi pavadoņi. Kaŗa laikā viņš bija tas, kas uzturēja sakarus un apspriedās ar britu un amerikāņu militārajām misijām. Kad Trjestā notika sarunas par demarkācijas līniju, Jovanovičs aizstāvēja Dienvidslavijas intereses. Sabiedrotie viņu atceras kā ļoti neiecietīgu un uzstājīgu apspriežu dalībnieku. Toreiz tā vien licies, ka vienīgais ģenerāļa uzdevums ir sagādāt pēc iespējas vairāk nepatikšanu sabiedrotajiem. Kāds britu virsnieks izteicies, ka ģenerālis Jovanovičs bijis drosmīgs kaŗavīrs. Viņš ļoti augstu vērtējis sarkano armiju un vēlējies, lai dienvidslavi izveidotu savus bruņotos spēkus padomju virsnieku vadībā.

Tas apstāklis, ka ģenerālis Jovanovičs un abi viņa pavadoņi bijuši melnkalnieši, pēc BBC domām, liecina, ka Dienvidslavijā, neraugoties uz visiem apgalvojumiem, tomēr pastāv zināma opozicija. Iespējams, ka pagaidām tā nav liela, bet šoreiz svarīgāks pats fakts, ka Tito nemaz tik droši nevar paļauties uz savu armiju. Ka opozicija tiešām ir, to apliecināja nesenais Tito rīkojums atlaist četrus Melnkalnes ministrus, kas bija nostājušies kominforma pusē. Ari Dienvidslavijas sūtnis, kas atteicās atgriezties no Rumānijas, bija melnkalnietis. Politiskie novērotāji Londonā domā, ka Bukarestā ir kāda organizācija, kas palīdzina Tito pretiniekus, lai, īstam brīdim pienākot, tos varētu izspēlēt pret Dienvidslaviju.

Ģenerāļa Jovanoviča gadījums atbalsī radījis arī britu presē. „Manchester Guardian" raksta, ka Tito uzsācis augstu spēli, likvidējot savu opoziciju. Par rezultātiem pagaidām esot grūti spriest. Skaidrs tomēr esot tas, ka saprašanās ar Maskavu kļūstot aizvien problemātiskāka. Laikrakstu korespondenti no Belgrades ziņo, ka pagaidām Dienvidslavijā nav manāma nekāda atklāta opozicija pret Tito. Ari ģenerāļa Jovanoviča nāve liekas pagājusi nemanot, lai gan esot skaidrs, ka vismaz melnkalnieši to dziļi nožēlo. „Times" konstatē, populāra ģenerāļa nošaušana mazliet pacēlusi to noslēpumaino aizkaru, kas nokaisies par Dienvidslaviju. Pagaidām vēl ir svārstīgi zināt, vai opozicija pret Tito ir tik spēciga, lai tās locekļi varētu uzsākt atklātu cīņu. BBC diplomātiskais redaktors domā, ka Jovanoviča gadījums ir nozīmīgāks par vienkāršu šaudīšanos mežainajā Rumānijas pierobežā. Tas liecina, ka Tito vairs nevar pilnīgi paļauties uz savu armiju. Paliekot vienīgi viņa slepenā policija OZNA.

Par tās darbību līdz šim klīda visfantastiskākie nostāsti. Skaidrāku liecību par OZNU nodevis ģen. Dienvidslavijas virsnieks Radičevičs, kam laimējies izbēgt uz rietumiem. Slepenā policija esot visās dienvidslavu komūnistu partijas mugurkauls. Dažā ziņā tā pat pārspēj slaveno Padomju Savienības NKVD, lai gan organizēta pēc tiem pašiem principiem. OZNAs aģenti darbojas visur: valsts iestādēs, organizācijās, baznīcā, dienvidslavu diplomātiskajās pārstāvniecībās pat katrā gimenē. Slepenajā policijā ir apmēram 100.000 cilvēku, kaut gan oficiāli to skaitu neviens nezina. OZNAi ir divi galvenie uzdevumi: pasīvais un aktīvais. Pirmais — spiegošana un pretspiegošana. Aktīvajam uzdevumiem pieskaitāma sabotāžu izraudzīšana, ārzemju pārstāvniecību izsekošana, un spiegu apmānīšana. OZNAs iekšējais darbs — komūnistu trējas opozicijas apspiešanā un iznīdēšanā.

BBC

Nacionālas nometnes angļu joslā

SVARĪGS PĀRKĀRTOJUMS ANGĻU JOSLAS DP DZĪVĒ

Šinīs dienās Augustdorfas nometnē notika paplašināta Baltijas Centrālās padomes latviešu pārstāvības sēde, piedaloties arī apgabalu pārstāvjiem. No ziņojumiem, kuŗus sniedza J. Miezis, A. Trapāns un V. Janums, un pārrunām noskaidrojās, ka atvilkumi par uzturu un telpām angļu joslā pieskaņoti algām un noteikti samērīgi ar tām 60—70% apmērā, nosakot reizē arī zināmas maksimālas likmes, piem., DP ar dienas algu DM 5 maksā maksimāli DM 3 dienā, bet ar mēnešalgu līdz DM 120, maksā DM 70. Taču nokārtojums vēl nav galīgs un tani gaidāmi pārgrozījumi. Tāpat projekts par DP apgādes pāriešanu uz vācu kartītēm, speciālām pārtikas kartītēm vai īpašu normētu apgādi pagaidām izstrādāts tikai vienā apgabalā un ir pirmprojekts, par kuŗu tiek ievāktas atsauksmes un kuŗa reālizēšana vēl nemaz nav apsvērta.

Uz Vāciju atpakaļ no Anglijas atsūtīti DP, kas ilgāku laiku dzīvojuši Anglijas transitnometnēs un nav pieņēmuši piedāvāto darbu. Tagad viņiem draud izslēgšana no nometnēm. Kas attiecas uz emigrācijas akcijām, aktuāla kļuvusi emigrācija uz Argentīnu, kas pieņem arī ģimenes. Pavisam no 83.500 baltiešiem pēc IRO datiem uz 1. maiju no angļu joslas tālāk emigrējuši 27.000, bet repatriējušies 2.000. Sardžu un darbu vienību organizēšana norit sekmīgi. Vienības uz darba vietām izsūta tikai tad, kad tās apmācītas un ietērptas.

Tā kā revizijas nozares vadītājs E. Grosbergs izceļojis uz Angliju, kur jau strādā viņa piederīgie, tā vietā izraudzīja mag. iur. E. Liepiņu.

Lielākas pārmaiņas nometņu pašreiz notiek Lejassaksijas apgabalā. Šeit projektē radīt lielākas nacionālas nometnes un latviešiem viena no tādām iekārtota Sengvardenas kazarmās, netālu no Vilhelmshāfenas. Šeit modernās vācu jūrnieku kazarmās ar mūra ēkām būs vieta 2.000 DP. Pirmo tur parcel Venenas nometni no Oldenburgas, kam sekos 1000 Mērbekas latviešu. Līdz ar to Mērbekas nometni pavisam likvidē. Nacionāla nometne lietuviešiem angļu joslā, izraudzīta Diepholcā, bet igauņiem — Oldenburgā. Uz Sengvardenu paredzēts parcelt arī vairākas mazākas latviešu nometnes no Hamelnas un Esernas apkārtnes. Sengvardenā līdz šim uzturējās žīdu DP.

Bija paredzēts pārvietot latviešus arī no citām Oldenburgas nometnēm, bet, jādomā, šo akciju izdosies novērst un tautiešiem citās Oldenburgas nometnēs nāksies tikai mazliet sašaurināties telpu ziņā, lai dotu vietu igauņu ģimnazijas un internāta novietošanai.

T.T.

ATLIKUŠO „GALVAS NAUDU" IZMAKSĀS LĪDZ 11. SEPTEMBRIM

„Galvas naudas" atlikušo daļu — DM 20 katrai personai, ko bija paredzēts izmaksāt vakar, Vācijas rietumjostu iedzīvotāji saņems līdz 11. septembrim. Izmaksas tiešo dienu paziņos vācu iestādes. Domā, ka tās būs tikai septembrī, kad vācietim izsniegs jaunā perioda pārtikas kartītes. Mūs informē, ka tad pat paredzēta „galvas naudas" izmaksa arī DP nometnēs.

Ar 31. augustu visa vecā nauda nederīga, atskaitot 10 un 50 feniņu gabalus, kas ir maksāšanas līdzekļi 1 un 5 feniņu vērtībā. Līdz 30. septembrim jāapmaina vecās 1 marku zīmes, okupācijas naudas 50 feniņu un 5 un 1 feniņu gabali.

Kā būs ar mūsu skolām?

Ar pārkārtojumiem nometnēs no vairākām pusēm izteiktas bažas par mūsu skolu, īpaši ģimnaziju nākotni. Autentisku pārskatu un norādījumus par šo jautājumu lasiet 2. lpp. LCK izglītības nozares vadītāja I. Zubāna rakstā.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 65 (170) 1948. g. 21. augustā
Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas

TREJOS CIEMOS

Ja vajadzētu pieminēt visu to, kas trimdiniekiem sagādā prieku, tad nekādā ziņā nevarētu paiet garām ciemošanās vārdam. Tiek prieks tam, kas iet ciemos un arī tam, pie kā iet.

Arī mana sirds iekāroja šāda prieka, un es devos ceļā. Šoreiz pie trim bij. karavīriem.

Kādā mazā vācu tuberkulozes sanatorijā pirms kāda laika ievietots arī viens latvietis. Jau pēc vaiga var redzēt, ka viņš atrodas uz robežas starp gimnaziju un universitāti. Sastapšanās sākumā valoda pagausa, bet tad tā sāk ritēt straujāk, un man tiek kāds skumjš stāsts.

Tēvs, kas Rīgā bijis izcils darbinieks, māte un citi aizgājuši 14. jūnija ceļā. Gadījums pasargājis pašu. Tad vācu iesaukums armijā, daudzu mēnešu smags gūsts un gūsts tuberkulozes slimnīcā. Tad paveras ceļš nie citiem trimdiniekiem Vācijā, kur vēlreiz sasprindzina visus spēkus, lai citu jauniešu vidū tiktu cauri dzimtenē pārtrauktajam ģimnazijas darbam. Bet tad šī sanatorija.

„Kad kļūsit atkal vesels?"

„Varbūt pēc gadiem . . ."

„Vai jums būtu kādas vēlēšanās?"

„Man nav latviešu avīzes . . ."

Dažus kilometru desmitus tālāk, kādā skaistā, kara neizpostītā pilsētiņā sastapos ar kādu citu latvieti, kam trūkst abu kāju. Viņš dzīvo pie savas slimās mātes. Vecie braucamie rati, nodriskātais, katru dienu lāpāmais apriepojums runā nepārprotamu valodu. Jā, šie rati ir vāji abu kāju atvietotāji un vēl vājāki palīdzētāji tad, kad kāda sāpju smeldze tiek invalida sirdij.

Tad dodos pie trešā Zinu, ka mans apciemojums ir citādāks. Varu būt tikai viņa bēru viesis. Vienkāršajam šķirstam seko laudis, domās pārcilādami to, kas tiem par šo tautieti zināms. Viņš karā ierauts jau sava mūža pādsmitajos gados, kā daudzi citi, zaudējis kāju ka daudzi citi. Gūsts arī kā daudziem citiem. Izkļūstot no tā, viņa pirmais ceļš atkal uz skolu, no kā karš to atrāvis. Tad pirms vairāk kā gada viņš pazūd. Meklēšana un taujāšana bez panākumiem. Sāk jau to aizmirst. Bet par viņu atkal jārunā, kad kāda sēnotāja ciema tuvumā meža jaunaudzē atrod dažus kaulus un dokumentu atlikas, kuŗās vēl salasāms pazudušā vārds.

Viņš izvēlējies aizsaules ceļu pats. Kāpēc?

Viņam būs bijis vajadzīgs kaut kas vairāk, kā tikai kāda žēlotāja vai pateicības nesēja sirds, būs vajadzējis sirds, kas atzinusi upuri ne tikai pārdomās, vārdos, bet arī darbos un dzīvē.

Tas vajadzīgs, lai pirmais iznāktu no sanatorijas vesels, lai otrs varētu papriecāties par saviem jaunajiem ratiem un lai nerastos vēl citi ievainotie, kas sev tuvākus uzskata tos, kas iet aizsaules ceļu un nevis mūs.

Māc. Ed. Putniņš

Kas notiks ar mazāk spējīgiem

Tagad, izvietošanas laikā, draud tautas locekļu izsijāšana un izklīdināšana pa pasauli, pie kam nezināmam liktenim padota tautas daļa, kas nav nekādā ziņā šķirama no tautas celma, proti tie, kam ņemta iespēja izvietoties, kuŗiem valstis negrib atvērt robežas. Par šīs tautas daļas saglabāšanu, tāpat kā visas citas bēgļu organizācijas, iestājusies arī Baltijas tautu sieviešu padome (BSP). Jau pag. gada rudenī BSP savā iesniegumā PC IRO galvenajai mītnei Ženevā uz to norādīja un lūdza palīdzību. Iesniegumam pievienoja daudzu tūkstošu igauņu, latviešu un lietuviešu parakstus. Šis iesniegums radīja ievērību un PC IRO 6. sesijā Ženevā š. g. maijā par to runāja ģenerālsekretārs Taks. Sūtnis Dr. A. Bilmanis dažas dienas pirms nāves, rakstīdams BSP priekšsēdei, ir norādījis, ka BSP uzdevums ir darīt visu, lai palīdzētu izkārtot veco, nespējīgo, vientuļo, invalidu un bez apgādnieka palikušo daudzbērnu māšu likteni. Par tiem, kam nav izredžu izvietoties, jāievāc statistika un jāsastāda to saraksts. Iesniegums līdz ar šiem materiāliem jānosūta sūtnim J. Feldmanim uz Ženevu tālākai rīcībai.

BSP prezidijs uzņēmies šo darbu veikt, iesniegumam pievienojot no nometnēm iegūto materiālu un bazējoties uz faktu, ka lielais vairums šo tautas piederīgo spēj sev un savējiem nodrošināt eksistenci, ja vien tiem dotu iespēju nokļūt ārpus vidē un labvēlīgos apstākļos, un tie nav uzskatāmi par nevarīgu un nevēlamu cilvēku masu.

Baltijas tautu sieviešu padomes latviešu delegācijas vadība tāpēc

Cik dibinātas bažas par mūsu skolu nākotni

Tekošā mācības gada pirmajā trimestrī, kas nobeidzās ap Jāņiem, Vācijā un Austrijā pavisam bija 82 latviešu bērnu dārzi ar 2263 bērniem, 100 tautskolas ar 7624 audzēkņiem, 43 ģimnazijas ar 2398 audzēkņiem, 7 arodu skolas ar 320 audzēkņiem, vairākas tautas augstskolas, tēlotājas mākslas, mūzikas un baleta studijas un liels skaits dažādu kursu. Skolu darbs pirmo trimestri rītēja normāli, audzēkņu sekmes atzīstamas visumā par labām. Salīdzinot ar pirmajiem svešniecības gadiem, atvieglojies darbs kā skolotājiem, tā skolēniem, mācības grāmatas tagad gandrīz visos svarīgākos priekšmetos. Ar pārējiem mācību līdzekļiem pa lielākai daļai tomēr bēdīgi. Sevišķi tas sakāms par dabas zinībām, fiziku un ķīmiju. Ar pagājušo mācības gadu sākušas izveidoties pie skolām arī bibliotēkas. Tās ir gandrīz katrā skolā. Lai gan grāmatu skaits nav liels, tomēr bibliotēkas ir krietns atbalsts lasāmvielas sagādāšanai skolēniem. Grāmatu skaits bibliotēkās caurmērā ir starp 400 līdz 500, bet ir skolas, kur tas tuvu 1500, un arī skolas, kur tas zem 50. Tas atkarīgs no pašu skolu iniciātīvas, kā arī no nometņu komiteju atbalsta. Lūgums tādēļ sabiedrībai dāvāt skolām grāmatas.

Grāmatu uzkrāšana skolu un nometņu bibliotēkās jāveicina joprojām, jo tam ir arī plašāka nozīme tai ziņā, lai radīta latviešu grāmatu rezerves mūsu tautiešu organizāciju un grupu apgādāšanai ar latviešu grāmatām plašākas emigrācijas gadījumos. Šai sakarībā ir ierosināts izdot latviešu ābeces un lasāmgrāmatas lielākā eksemplāru skaitā izcelotājiu ģimeņu apgādāšanai ar tām. Ir bijušas lietpratēju apspriedes šai lietā, kur atzīta par piemērotāku prof. E. Zicāna sastādītā un mākslinieka J. Šternberga vairākās krāsās illustrētā ābece „Viegla gaita", kur ietilpst arī lasāmā viela tautskolu 1. klasei un ko izdos Fišbachas nometnes grāmatu apgāds. LCK izglītības nozare strādā arī pie saīsinātu programmu sastādīšanas tautskolu vajadzībām latviešu valodā, latviešu vēsturē un ģeografijā, kuŗu īstenošana paredzēta galīgas emigrācijas gadījumā, pieskaņojot šīm programmām arī mācības grāmatas.

Rūpes skolām dara skolēnu veselības stāvoklis. Salīdzinot to ar stāvokli pag. gada beigās, palielinājusies mazasinība un sevišķi plaušu dziedzeru iekaisums, kaut gan tajā pašā laikā samazinājies skolēnu skaits sanatorijās un uzlabojusies miesas būve, ko parasti nosaka pēc ārējā izskata.

Grūts skolotāju algošanas jautājums, sevišķi ģimnazijās. Jau pag. mācības gada beigās pastāvēja IRO noteikums, ka skolās var atalgot no vācu pašvaldību iestādēm tikai 1 skolotāju uz 25 skolēniem vecumā no 3 līdz 16 gadiem. Tas radīja jau lielus grūtumus mazākām tautskolām, bet jo īpaši ģimnazijām, pat lielākās nometnēs, jo ģimnazijās skolēnu vairākuma vecums pārsniedz 16 gadus. 5-klasīgā ģimnazijā, kur normāli nācās atalgot 9—10 skolotājus, minētais noteikums atļāva algot tikai 2—3 skolotājus. LCK izglītības nozare tādēļ jau šī mācības gada sākumā iesniedza IRO lūgumu samazināt vienam skolotājam paredzēto audzēkņu skaitu līdz 20 un atcelt skolēnu vecuma ierobežošanu. Šim ierosinājumam tomēr nebija panākumu.

Tai pašā laikā izglītības nozare aicināja mazākās tautskolas pāriet uz strādāšanu ar 2 apvienotām klasēm, kā tas bija parasts Latvijā, bet mazākas ģimnazijas likvidēties, gādājot par savu audzēkņu pārcelšanu uz tuvākām lielākām kaimiņu ģimnazijām, kam būtu jārūpējas arī par kopmītņu iekārtošanu šiem audzēkņiem. Šim aicinājumam tomēr sekoja samērā mazs skolu skaits.

Tagad IRO vadība jau pieminēto noteikumu iedzīvināšanu cenšas panākt striktāk kā līdz šim, gan neliedzot līdzekļus samazinātos apmēros arī ģimnaziju mācības spēku algošanai. Tomēr līdzekļu izsīkuma dēļ, nometnēm skolu pabalstīšana kļuvusi daudz smagāka. Ir skaidrs, ka vienai otrai no mazākām skolām ar otro trimestri, kas sāksies 6. septembrī, vajadzēs izglītības nozares aicinājumam sekot. Pie labas gribas mazāku ģimnaziju apvienošanās resp. pievienošanās lielākām ir arī iespējama. Šis jautājums plaši pārrunāts arī skolu darbinieku sanāksmēs. Vēlama tikai lielāku nometņu pretimnākšana mazākām, gādājot par internātu iekārtošanu mazāku kaimiņu nometņu audzēkņiem vai arī uzņemot savās nometnēs ģimenes, kuŗu bērniem jāapmeklē ģimnazija.

Ģimnazijās būs jāparedz arī attiecīga mācības maksa, no kuŗas, saprotams, atbrīvojami trūcīgi un sekmīgi audzēkņi. Jāappelē arī pie visiem mūsu strādātājiem un atalgojamiem darbiniekiem, lai tie neatteiktos no labprātīgām nodevām un ziedojumiem izglītības iestāžu vajadzībām.

Vēl jāaizrāda, ka pēdējā laikā dažos apgabalos Bavārijā pēc IRO ierosmes sāk organizēt sevišķas izglītības padomes, kas komplektēsies no pašu DP pārstāvjiem, pa vienam no katras tautības. IRO labklājības nozares pārziņa vadībā. Šīs padomes palīdzēs atsevišķām tautībām kārtot viņu izglītības un kultūras jautājumus kā IRO, tā vācu iestādēs, neskarot atsevišķu tautību skolu programmas, iekšējo iekārtu un kultūras īpatnības. Šāda padome jau noorganizēta Vircburgas apgabalā. Cerēsim, ka ar šo jauno padomju palīdzību radīsies zināma iespēja mūsu skolu un skolotāju stāvokli atvieglot un panākt to šķēršļu likvidēšanu, kas pēdējā gadā stipri traucēja DP ģimnaziju absolventu uzņemšanu Bavārijas augstskolās.

I Zubāns
LCK izglītības nozares vadītājs

CIK DAŽĀDAS ŠĪS GLEZNAS

PĒDĒJĀS SAJŪTAS AIZBRAUCOT NO VECĀS EIROPAS

„Tu esi traks, braukdams uz Venecuēlu!" man teica draugi, dabūjuši zināt par nodomu izceļot uz šo tālo tropu zemi.

„Brauc šurp! Katrs, kas grib strādāt, še dzīvo labi," man rakstīja citi no Venecuēlas, kas jau pagājušā gadā bija uz turieni aizbraukuši.

Divi pilnīgi pretēji apgalvojumi, divi pilnīgi pretēji padomi. Kuŗam klausīt? Izšķirējs bija apstāklis, ka neviena cita valsts bez Venecuēlas nebija ar mieru uzņemt ģimeni ar bērniem. Venecuēlas konsuls skatījās vairāk uz bērniem kā uz mani un tikai starp citu painteresējās par arodu zināšanām un darba apliecībām. Venecuēla, acīmredzot, nemeklē tikai darba spēku, bet arī iedzīvotājus.

Ar to bridi, kad konsulāta birojā izpildīta emigrācijas anketa, sākas pēdējais posms DP gaitās. Tas ir viens no interesantākajiem jau tāpēc vien, ka šajā pēdējā posmā visskrasāk jāizjūt DP stāvoklis. Emigrācijas kandidātam praktiski jāapmierinās ar visu, kas notiek; vienalga, vai tas ir pareizi, vai nē. Viņam jābūt mierā ar to, ka viņu pielīdzina nedzīvam numuram, ko var bīdīt un mētāt no vienas vietas uz otru. Emigrācijas kandidāts nedrīkst „meklēt taisnību", jo lielie un mazie emigrācijas nometnes darbinieki var to arī izslēgt no emigrācijas akcijas un atsūtīt atpakaļ uz pamata nometni. To var izdarīt tieši, bet var izdarīt arī netieši, tā ka kādā dienā emigrācijas kandidāts pārsteigts konstatē, ka viņa vārds vairs sarakstos nefigurē un viņa dokumenti kaut kur nozuduši.

Neesmu mūzikas pazinējs un nezinu no kādas operas ņemts citāts: „Cik līdzīgas šīs gleznas!", bet to var arī pārfrazēt par „Cik dažādas šīs gleznas!" — kad pienāk diena, kur DP atkal pārvēršas cilvēkā.

Jau tad, kad jūs ieejat konsula kabinetā un drebošu sirdi gaidāt lēmumu, jūs sākat izjust brīvās pasaules elpu. „Lūdzu [illegible]," laipni aicina konsuls [illegible] balsī jūs jūtat, ka esat cilvē[illegible]ds pat kā miljoni citu Ang[illegible]erikā vai Austrālijā.

Kad beigušās bezgalīgās formalitātes un dažādo dokumentu, vīzu un biļešu parakstīšanas, kad jūs beidzot atrodaties lidlaukā un ar dokumentiem rokā gaidāt savu rindu iet cauri kontroles barjērai, jūs atelpojat. Tagad jūs zināt — viņpus barjēras, pie kuŗas smaidot stāv amerikāņu MP, sākas jauna pasaule. Jūs esat pārsteigts, kad MP, pārbaudījis jūsu dokumentus un pametis paviršu skatu jūsu rokas bagāžā, laipni saka: „Thank you, sir!" Cik savādi to dzirdēt, kad vēl vakar nometnes policists pie virtuves jums uzkliedza: „Kur tu lien!"

Tiešām, cik dažādas šīs gleznas!

Kad pēc visām kontrolēm vēl [illegible] uz bridi atstāt lidlauku, lai uzrakstītu pēdējās rindas laikrakstam, pietika viena vienīga vārda — „prese", lai es drīkstētu atstāt kontrolēto joslu un uzgaidāmās telpās pabeigt sākto rakstu.

Pēc pusstundas paredzēts mūsu lidmašīnas starts. 55 personas, kas vēl vakar bija dīpīši, ieņēmuši vietas sēdekļos, lai pēc 36 stundu lidojuma nolaistos citā zemē, citos apstākļos un mēģinātu sākt patstāvīgu dzīvi.

Atvadoties būtu jāsaka — ardievu, Eiropa! — bet saites, kas mūs vieno ar šo kontinentu, liek sacīt: „Uz redzēšanos!"

Minchenes lidlaukā, augustā.

A. K l — n s

Latvietes stāsts par dzīvi padomju joslā

— Beidzot varu brīvi elpot, — saka latviešu jaunava, kas pirms nedēļas nokļuvusi rietumu joslā no kādas Vācijas 200.000 iedzīvotāju lielas pilsētas padomju joslā. — Visus šos gadus ar ilgām gaidīju šo brīdi, bet tikai tagad apstākļi tā nokārtojās, ka varēju spert izšķirīgo soli.

— Komūnistu vāciešu vidū krievu joslā maz, gluži kā savā laikā mūsu dzimtenē. Izšķirošais ir draudi, kuŗu ēnā visi spiesti dzīvot un demonstrācijās saukt „Lai dzīvo"!

— N. pilsētā bijām vairāki latvieši, bet, saprotams, visi skaitījāmies vācieši. Visi strādājām, kaut kā centāmies iztikt. Pārtikas devas bija nenoteiktas. Laiku pa laikam izziņoja, ka uz kartītēm var dabūt to un to, un tad sākās cīņa pa veikaliem. Taukvielas un gaļu izdevās reti dabūt, šīs devas bieži aizstāja ar zivīm vai citiem produktiem.

— Krievu karavīriem un civilajiem ierēdņiem ir atsevišķi veikali, kuŗos var iepirkties ar speciālām atļaujām. Ir arī veikali krieviem vien, kur iepirkties var brīvi, bet cenas tur pasakainas. Šos veikalus apsarga īpaša policija zilā uniformās.

Krievu ģimenes, liekas, Vācijā ātras lieliski, stipri iepērkas un ļoti ātrā laikā zaudē agrāko izskatu. Zīmīgi, ka veikalos neredz nevienu Krievijas ražojumu, viss tikai vācu. Kino teātros gan demonstrē vai vienīgi padomju filmas. — Viņi izēdīs mūsu zemi — saka vācieši, bet tikai draugs draugam. Apcietināšanas? Tās notiek gan, bet ne masveidīgi. Tikai arvien dzirdēju — tas un tas atkal nozudis.

— Vācieši saka, ka guvuši rūgtu mācību. Dievnami svētdienās pārpildīti, dažkārt mācītāji lieto diezgan drošu valodu, bet tas dod tikai stiprinājumu garam. — Kamēr padomju okupācijas vara no mums tikai ņems, pretim dodot vienīgi jaunus ēdējus, kas ierodas no visdažādākajām Krievijas malām, mēs nīksim, — slepeni kurn vācieši, bet atklāti pateikt to nedrīkst. N. N

No konservu kārbu krūzītēm pie kristalla glāzēm

LEPNĀKĀ ESLINGENAS VASARNĪCĀ IEKĀRTOTA MĀJKALPOTĀJU SKOLA

Hotentotu virsaitis ceremoniju meistara lomā Anglijas karaļa galmā justos tikpat neveikli, kā DP meiča, kas no sava gultas segām nodalītā „savrūpapartamenta" nonākusi mājkalpotājas godā 12 istabu dzīvoklī. Ja trīs gadus galvenais „darba rīks" pie pusdienu galda bijusi karote un rītos kafija bieži vien dzerta no „DP porcelāna" — tukšas konservu kārbas, tad nav nemaz tik vienkārši izšķirt, kad kristalla glāzē jālej sarkanvīns, kad baltvīns. 32 latvietes Eslingenā tomēr varēs lepni teikt — mēs atkal protam staigāt pa parketu! Mājkalpotāju skolas diplomiem kabatā viņas varēs drošāku prātu emigrēt, vai arī stāties tepat Vācijā amerikāņu ģimeņu dienestā.

Mājkalpotāju skola Eslingenā, kas tagad pa daļai skaitās IRO pārkološanās centra pārziņā, dibināta un izveidota armijas ierosinājumā. Pateicoties armijas un it sevišķi plkv. Seidža gādībai, skola tikusi pie mācību plānam īsti piemērotām telpām. No parastās blokmājas trešdien skola pārcēlās uz lepnāko Eslingenas vasarnīcu. Moderni iekārtoto 3 stāvu savrūpmāju kādreiz viens pats apdzīvojis Eslingenas pilsētas slimnīcas direktors. No dārza terases atklājas lielisks skats uz pilsētu un Nekāru.

Mācību programma 4 nedēļām sastādīta pēc armijas norādījumiem. Stāstot par mācību gaitu, abas praktisko priekšmetu pasniedzējas, bijušās kaucmindietes — E. Zilgalve un V. Vītola — gan tūlīt uzsver, ka skola grib sagatavot ne tikai labas „starptautiskās" mājkalpotājas, bet reizē audzināt latvju sievieti, latviskā pavarda kopēju, kaut arī tas nākotnē vēl atrastos Austrālijā, ASV vai Kanādā. Skolas vaditāja L. Šmūdze ar gandarījumu konstatē, ka jaunais pasākums modinājis loti lielu interesi. Pirmā grupa sastādās no pamatskolas vecāko klašu audzēknēm un ģimnazistēm, kas vērtīgi izmanto vasaras brīvlaiku, un no sievietēm jau pāri pusmūžam. Tieši puse no kursantēm grib tūlīt stāties darbā tepat Vācijā, bet 6 tautietes kārto izceļošanas dokumentus. No Eslingenas tautietēm vien, kas līdz šim pieteikušās, varēs sastādīt 3—4 kursus. Skola tomēr paredzēta visai amerikāņu joslai un visām DP tautībām. Cik paredzams, tad vispirms tomēr apmācīs latvietes arī no citām nometnēm. Padomā iekārtot internātu.

9 stundas dienā notiek praktiskas apmācības un teorētiski iztirzājumi. Modernas mājas uzkopšana vien ir vesela „zinātne", un skolā praksē instruktores rāda kādiem paņēmieniem viens vai otrs darbs veicams, lai taupītu enerģiju un rezultāti būtu vislabākie. 2 stundas dienā obligāta angļu valoda. Īsu pārskatu kursantes gūst arī par ASV sociālo un saimniecības vēsturi, bērnu kopšanu, uzturvielām. Notiek priekšlasījumi arī kosmētikā, jo skaistā mājā jābūt skaistai apteksnei. Galvenā vērība tomēr praksei: galda klāšanā un greznošanā, ziedu kārtošanā, viesu apkalpošanā pie galda. Jāprot arī mazgāt veļa, gludināt, lāpīt, traipus iztīrīt. Diena aiziet vienā steigā. Visas tomēr ir čaklas un apmierinātas.

H. M.

Nometņu dzīve

NEIŠTATĒ pie Mārburgas 14. augustā atklāja jaunu latviešu nometni, kur pārgājuši daudzi bijušie Darmštates tautieši. Pilnsapulcē vienojās ziedot 1 dienas pārtikas devu Berlīnes rietumsektora iedzīvotājiem, bet nepiekrita ierosinātajam 3 proc. atvilkumam no visu strādājošo algām. Neištatieši lūgs IRO revidēt šo lēmumu, lai ievērotu nodarbināto ģimenes sastāvu un algas lielumu.

PIRMĀ lielākā izceļošanas akcija Vācijas franču joslā gaidāma uz Venecuēlu, kur, starp citu, pieprasīti arī valodu skolotāji un ārsti bērnu slimībās. IRO ierēdņi paskaidro, ka venecuēlieši franču joslā vēlas savervēt ap 1500 DP.

KARLSRUĒ 15. augustā beidzās amerikāņu un franču joslas skautu un gaidu vadītāju kursi. To noslēguma ugunskurā piedalījās daudz Karlsrues nometnes latviešu.

AUGUSTA pirmajās 2 nedēļās no Gronas izceļotāju nometnes aizbrauca ap 3000 DP. Uz Austrāliju devās 1100, Kanādu 1000 un Braziliju 850 cilvēku. Kopš 17. aug. nometnē ir bērnudārzs un angļu, spāņu un portugaļu valodas kursi.

LCK informācijas nozares vadītājs Voldemārs Lambergs no Neietingas pārgājis dzīvot uz Erlangenas nometni, kur pārcēlušies arī visi nozares darbinieki. LCK informācijas nozares jaunā adrese: (13a) Erlangen, DP Camp, Oberst Drausnickstrasse.

SIEVIEŠU prezidiju konventa locekļu un filistru sanāksme ar grozīņu vakaru 27. aug. pl. 19 Eslingenā, Vilchelma ielā 5, kafejnīcā Lido.

VĒSTULES REDAKCIJAI

P. K r ū m i ņ š, Štutgartē

UBAGU APLIECĪBAS

Mazākais vienā IRO apgabalā (3.) no Dienvidamerikas imigrācijas zemēm saņemts paziņojums, ka DP izceļotājiem uz šīm zemēm izceļošanas gadījumā jāpierāda, ka viņi Vācijā nav nodarbojušies ar — u b a g o š a n u. Apliecinājums būtu pieprasāms no vācu policijas un rakstāms angļu valodā.

Arī es esmu IRO 3. apgabala iemītnieks un līdz šim ar pateicīgu sirdi domāju, ka, saņemot apgādi no tādas plaši pazīstamas starptautiskas organizācijas, kuŗas uzturēšanā piedalās arī Dienvidamerikas zemes, kā IRO, par ubagu mani nekur neskaita. Domāju arī, ka tāpat IRO neviens neuzskata par ubagu, bet humānitāru organizāciju izrādās, tas maldīgi, bet ja vēlos no IRO aprūpes tikt laukā un atgriezties dzīvē, tad man palīdz vācu iestādes, lai apliecina, ka neesmu ubags. „Humānisms" patiesi sasniedzis [illegible] nus izpausmes veidus.

vu kārbu e kristalla ēm

Ā IEKĀRTOTA MĀJKALPO-OLA

Vītola — gan tūlīt uzsver, ka ola grib sagatavot ne tikai labas arptautiskās" mājkalpotājas, bet zē audzināt latvju sievieti, lat-kā pavarda kopēju, kaut arī tas kotnē vēl atrastos Austrālijā, ASV Kanādā. Skolas vadītāja L. ūdze ar gandarījumu konstatē, jaunais pasākums modinājis ļoti u interesi. Pirmā grupa sastādās pamatskolas vecāko klašu dzēknēm un ģimnazistēm, kas vēl izmanto vasaras brīvlaiku, un sievietēm jau pāri pusmūžam. ši puse no kursantēm grib tūlīt ties darbā tepat Vācijā, bet 6 tau-tes kārto izceļošanas dokumen-. No Eslingenas tautietēm vien, līdz šim pieteikušās, varēs sa-dīt 3—4 kursus. Skola tomēr pa-dzēta visai amerikāņu joslai un ām DP tautībām. Cik paredzams, vispirms tomēr apmācīs latvie-arī no citām nometnēm. Pado-iekārtot internātu.

stundas dienā notiek praktiskas mācības un teorētiski iztirzājumi. dermas mājas uzkopšana vien ir sela „zinātne", un skolā prakse truktores rāda kādiem paņēmie-m viens vai otrs darbs veicams, taupītu enerģiju un rezultāti būtu labākie. 2 stundas dienā obligāta ļu valoda. Īsu pārskatu kursan-gūst arī par ASV sociālo un mniecības vēsturi, bērnu kopša-uzturvielām. Notiek priekšlasī-ni arī kosmētikā, jo skaistā mājā ūt skaistai apteksnei. Galvenā rība tomēr praksei: galda klāšanā greznošanā, ziedu kārtošanā, su apkalpošanā pie galda. Jāprot mazgāt veļa, gludināt, lāpīt, ipus iztīrīt. Diena aiziet vienā igā. Visas tomēr ir čaklas un ap-rinātas.

H. M.

Nometņu dzīve

NEIŠTATĒ pie Mārburgas 14. aug. stā atklāja jaunu latviešu nomet-kur pārgājuši daudzi bijušie rmštates tautieši. Pilnsapulcē vie-ās ziedot 1 dienas pārtikas devu rlīnes rietumsektora iedzīvotā-m, bet nepiekrita ierosinātajam 3 c. atvilkumam no visu strādājošo ām. Neištatieši lūgs IRO revidēt lēmumu, lai ievērotu nodarbinātā henes sastāvu un algas lielumu.

PIRMĀ lielākā izceļošanas akcija cijas franču joslā gaidāma uz Ve-uēlu, kur, starp citu, pieprasīti valodu skolotāji un ārsti bērnu nībās. IRO ierēdņi paskaidro, ka ecuēlieši franču joslā vēlas sa-vēt ap 1500 DP.

KARLSRUĒ 15. augustā beidzās erikāņu un franču joslas skautu gaidu vadītāju kursi. To nobeig-ma ugunskurā piedalījās daudz rlsrues nometnes latviešu.

AUGUSTA pirmajās 2 nedēļās no nas izceļotāju nometnes aizbrau-ap 3000 DP. Uz Austrāliju devās 0, Kanādu 1000 un Braziliju 850 vēku. Kopš 17. aug. nometnē ir nudārzs un angļu, spāņu un por-aļu valodas kursi.

CK informācijas nozares vadītājs Volde-s Lambergs no Neietingas pārgājis dzī-uz Erlangenas nometni, kur pārceļušies visi nozares darbinieki. LCK informāci-nozares jaunā adrese: (13a) Erlangen, Camp, Oberst Drausnickstrasse.

EVIEŠU prezidiju konventa locekļu un ru sanāksme ar groziņu vakaru 27. aug. 9 Eslingenā, Vilhelma ielā 5, kafejnīcā.

VĒSTULES REDAKCIJAI

Krūmiņš, Štutgarte

UBAGU APLIECĪBAS

Jaunākais vienā IRO apgabalā (3.) Dienvidamerikas imigrācijas ze-n saņemts paziņojums, ka DP iz-tājiem uz šīm zemēm izceļošanas ījumā jāpierāda, ka viņi Vācijā nodarbojušies ar — ubago-u. Apliecinājums būtu pieprā-s no vācu policijas un rakstāms ļu valodā.

Arī es esmu IRO 3. apgabala ie-nieks un līdz šim ar pateicīgu i domāju, ka, saņemot apgādi no as plaši pazīstamas starptautiskas nizācijas, kuras uzturēšanā pie-s arī Dienvidamerikas zemes, kā , par ubagu mani nekur ne-ta. Domāju arī ka tāpat IRO ens neuzskata par ubagu, bet hānitāru organizāciju. Izrādās maldīgi bet ja vēlos no IRO ap-es tikt laukā un atgriezties dzīvē man jālūdz vācu iestādes, lai ecina, ka neesmu ubags „Hu-isms" patiesi sasniedzis dzīval-izpausmes veidus.

Pārvērtības „pulvera mucā"

DIVI KOMUNISMA ZAUDĒJUMI UN VIENS IEGUVUMS BALKĀNOS

Trešdien Belgradē beidzās Donavas valstu kuģniecības konference. Padomju Savienība un satelītvalstis parakstīja jauno Donavas konvenciju, kas izslēdz Lielbritaniju, Franciju un Savienotās Valstis no jebkādas kontroles pār svarīgo Eiropas satiksmes ceļu. Rietumvalstu delegāti nepiedalījās beigu svinībās un arī neparakstīja jauno konvenciju. ASV vēstnieks Belgradē Kenons preses pārstāvjiem izteicās, ka Donavas konference ir vienreizīga vēsturē, kur vairākums ar tādu cinismu noraidījis visniecīgāko mazākuma pārlabojumu. Sērs Pīks paskaidroja, ka Lielbritanija nekad neatzīs jauno vienošanos. Kāds ārlietu ministrijas pārstāvis Vašingtonā izteica nožēlu, ka Padomju Savienība aizvērusi durvis rietumu tirdzniecībai. Donava tagad kļuvusi par pilnīgu Maskavas monopolu. Francijas ārlietu ministrs Šumans izteicās, ka franču valdība Donavas problēmas izspriešanu nodos Hāgas starptautiskajai šķīrējtiesai.

Ceturtdien, atceļā no Belgrades, Prāgā ieradās Padomju Savienības ārlietu viceministrs Višinskis. Ar viņu kopā atlidojis arī Čechoslovakijas ārlietu ministrs Klementis.

Līdz pirmajam pasaules karam Balkānus mēdza dēvēt par Eiropas pulvera mucu: bieži tur notika sacelšanās, zemi postīja kari, daudzas valstis centās nostiprināt savu ietekmi. Pēc 1863. g. pār Balkāniem noteikšanu vispirms mēģināja iegūt Austro-Ungārija, vēlāk Krievija, sākot ar 19. gadsimteni par saukli izmantodama panslavisma ideju. Situācija pēc otrā pasaules kara panslavisma sapnim deva jaunu un gluži necerētu piepildījumu. Tas, pēc kā centās Krievijas cari, Padomju Savienībai iekrita klēpī kā nogatavojies auglis — Kremļa pavēlēm tagad klausīja ne vien Balkānu, bet arī Vidus un Austrumeiropas slavi. Vienīgi Grieķija palika vēl ārpus dzelzs priekškara.

Tā tas bija līdz šī gada jūnijam, kad maršalu Tito izslēdza no kominforma. Grieķijas robs paplašinājās par 247.542 kv km un 15,2 milj. Dienvidslavijas iedzīvotāju. Rūpīgi celtā un drastiskiem līdzekļiem nostiprinātā būve likās sašķobījās.

Konflikts ar Tito Kremlim ir ļoti nepatikams tiklab politiskā, tā saimnieciskā un stratēģiskā ziņā. Pēc otrā pasaules kara Padomju Savienība visiem līdzekļiem mēģina nostiprināties Vidusjūras baseinā, lai eventuāla konflikta gadījumā tā nodrošinātu savu kreiso flanku. Jau tas apstāklis, ka Dardaneļi joprojām atrodas Turcijas rokās, Kremļa izredzes padara ne visai drošas. Konflikts ar Tito šo nedrošību pavairojis vēl lielākā mērā. Tāpēc saprotama INS ziņa, ka Padomju Savienība koncentrē karaspēku Rumānijā, no kurienes ērti sasniedzama arī Dienvidslavija. Vēl nepārprotamāk Tito draudēja Višinskis Belgradē telktajā runā, un ja šie draudi kļūtu reāli, Dienvidslavijai nebūtu viegli aizstāvēt savu „nacionālo komūnismu" un līdz ar to arī savas pozīcijas.

Tieši pēdējās dienās Maskava Balkānos piedzīvoja vēl vienu, kaut arī netiešu neveiksmi. Bija laiks, kad Grieķijā ģenerālis Markoss soļoja uz priekšu, bet tagad tam palikusi vairs tikai 8 km šaura sprauga, pa kuru varētu meklēt patvērumu Albānijas tautas republikā. Bet šī sprauga paliek šaurāka ar katru dienu.

Nepārvaldot Dardaneļus, arī Hitlers savā laikā nodrošināja vācu armiju labo flanku ar Grieķijas okupāciju. Komūnisti mēģināja iet to pašu ceļu. Starpība bija vienīgi tā, ka labais flanks bija kļuvis par kreiso, lietas būtību tas tomēr nemainīja. Grieķu valdības karaspēka ofensīva vismaz uz laiku pārvilkusi svītru komūnistu plāniem aizstāt Dardaneļus ar Grieķiju.

Balkānu neveiksmju sērijā šonedēļ Padomju Savienība tomēr varēja pieskaitīt sev arī nozīmīgu ieguvumu — tā ir Donava, kas tagad kļuvusi par padomju upi. Septiņu balsu vairākums Belgradē izšķīries par Maskavas kuģniecības konvenciju un no starptautiskās kontroles izslēdzis Lielbritaniju un Franciju. ASV vajadzēja samierināties tikai ar vēlēšanos vien teikt savu vārdu kuģu satiksmē pa Donavu, jo vecajā konvencijā, kas bija spēkā kopš 1921. gada, tās nebija pārstāvētas. — Ir skaidrs, ka rietumu demokratijas neatzīs ceturtdien parakstīto vienošanos, ar Donavas problēmu varbūt vajadzēs nodarboties Apvienotajām nācijām, bet praktiski svarīgais satiksmes ceļš rietumiem būs slēgts.

Donavas jaunā konvencija nepatīkami skar Lielbritaniju un Franciju arī citādā ziņā. Kopš pirmā pasaules kara upes grīvas padziļināšanai un kuģu labošanas darbnīcu uzturēšanai un izbūvei tās bija izdevušas gandrīz vienu miljardu dolaru. Tagad šī summa būs jānoraksta zaudējumos.

B. Ķ.

Holandieši palīdz krieviem apiet neoficiālo blokādi

„Daily Mail" ziņo, ka krieviem ar holandiešu palīdzību izdevies izjaukt rietumvalstu plānus atbildēt Berlīnes bloķēšanai ar neoficiālu visas padomju joslas bloķēšanu. Kopš divām nedēļām angļu un amerikāņu militārās valdības esot vienojušās aizkavēt jebkādu preču transportus cauri savām joslām no padomju joslas vai uz padomju joslu. Laikraksts apgalvo, ka — lai gan nekad nav domāts šo blokādi oficiāli pasludināt — nolūks esot bijis skaidrs: pārtraukt padomju tirdzniecību ar Rietumeiropas valstīm. Tagad krievi nogādājot preces uz Vāciju ostām Baltijas jūrā — Rostoku un Vismaru, kur pārkraujot holandiešu kuģos, kas ved tās apkārt Dānijai uz Ziemeļjūru. Tādā pašā ceļā no holandiešu ostām gādājot preces uz padomju joslu. Holandieši nopelnot lauvas tiesu šais darījumos. Amerikāņi atzīstot, ka blokādes apiešana gan sit robu rietumu nodomos, bet joprojām krieviem neesot iespējas tikt pie tā, kas viņiem visvairāk vajadzīga, proti, pie Rūras oglēm.

DM

INDIGĀS GĀZES NOGREMDĒS JŪRĀ

Nākamais nedēļas beigās Ziemeļjūrā nogremdēs 4000 t indīgo gāzu, ko Hitlera laikā saražoja kara vajadzībām. Šo uzdevumu veiks britu tvaikonis „Marcy". Tvaikoni ar gāzu sadūkām nogremdēs amerikāņu izniīcinātāja. Līdz šim jau iznīcināts 5000 t gāzes.

Latvijas pārstāvis piedalās ASV gaisa flotes izstādē

Nujorkas pilsētas „zelta" jubilejas un jaunā pasaules lielākā starptautiskā lidlauka iesvētīšanas gadījumā Nujorkā no 10. līdz 8. augustam notika liela ASV gaisa flotes izstāde un demonstrējumi. 7. augustā izstādē bija ielūgti arī ārvalstu pārstāvji no 45 nācijām, to vidū arī Lietuvas un Latvijas pārstāvji. Latviju reprezentēja Vašingtonas sūtniecības atašejs R. Šillers.

Izstādē ārvalstu pārstāvjiem un 137.000 skatītājiem četras stundas demonstrēja ASV aviācijas sasniegumus. Ārvalstu pārstāvji bija Nujorkas pilsētas galvas viesi un viniem par godu bija rīkota pieņemšana „Valdorf-Astoria" viesnīcā. Kad viesi ierādās lidlaukā, izsauca viņu vārdus. 45 nāciju pārstāvju vidū Padomju Savienība nebija reprezentēta.

Demonstrējumos skatītāji redzēja arī amerikāņu jaunākā tipa raķešu lidmašīnas, kas pārsniedz 1000 km ātrumu stundā.

Caurmēra alga nometnēs būs DM 220 mēnesī

Eslingenas latviešu kolonijas pārstāvji šonedēļ apmeklēja amerikāņu armijas un IRO iestādes Frankfurtē. Heidelbergā un Bad Kisingenā, kur kārtoja vairākus jautājumus, kas sevišķi skar Eslingenas latviešus, bet noskaidrojās arī dažas principiālas lietas visas amerikāņu joslas nometņu apmērā. Eslingenas latviešu kolonijas padomes priekšsēdis K. Kalniņš izteicās:

„Mums paskaidroja, ka paredzēto algu samazinājumu nometnu administrācijā nevarēs grozīt, jo jauno algu likmes izstrādājusi ASV armija. Caurmēra alga nometnē būs DM 220 mēnesī. Amerikāņu joslas IRO direktora pagaidu vietas izpildītājs Dens pašreiz izlidojis uz Berlīni, kur kārto jautājumu par to, cik nodarbinātiem DP vajadzēs maksāt par aprūpi un telpām. Šī summa bija paredzēta DM 70 mēnesī, bet iespējams, ka notiks zināma gradācija, un, atkarībā no ģimenes stāvokļa, maksa būs dažāda. Ir apsolīts, ka amerikāņu armijas iestādes un IRO rūpēsies, lai arī turpmāk pastāvētu DP ģimnazijas, un skolotāji saņemtu atalgojumu.

Pārrunājot Eslingenas kolonijas sāpīgāko jautājumu — latviešu izvietošanu no vācu privātajiem dzīvokļiem, nekāda „amnestija" nav sagaidāma. Pēc sarunām gan apsolīts, ka šo izvietošanu mēģinās izdarīt pakāpeniski, un jautājuma galīgai izšķiršanai nākamajā nedēļā Heidelbergā notiks speciāla apspriede.

H. M.

Kas notiktu, ja Tito nesaskaņas nonāktu līdz bruņotam konfliktam

Apcerot ziņas, ka krievi pulcinot ievērojamus kājnieku un aviācijas spēkus gar Ungārijas un Rumānijas robežu ar Dienvidslaviju, Vinstona Čerčila dēls Randolfs Čerčils „Daily Mail" aizrāda, ka Maskava gan joprojām varētu cerēt sasniegt savus mērķus ar iebaidīšanu un spēka demonstrējumiem vien, bet tomēr esot iemesls pieņemt, ka Kremlim pašlaik nebūt neesot iebildumu pret tīri militāru līdzekļu lietošanu. Politbirojs labi apzinoties, cik nepatīkams kļuvis stāvoklis, ko izraisot padomju propagandas neveiksme Rietumeiropā, šķelšanās padomju satelītvalstīs un arī neapmierinātība pašā Padomju Savienībā.

Randolfs Čerčils apgalvo, ka Padomju Savienība nekādā gadījumā negribētu izraisīt trešo pasaules karu, kamēr amerikāņiem vēl piederot monopols uz atombumbu. Bet karu pret Tito arvien varētu izmantot garastāvokļa pacelšanai tādā pašā veidā, kā to savā laikā vairākkārt izmeģinājis Hitlers, iebrukdams mazākās valstīs un tās ātri pieveikdams. Par to, ka Staļins īsā laikā spētu pieveikt Tito un sasniegt Dalmācijas piekrasti, neesot nekādu šaubu. Vienīgais, kas spētu Tito glābt, būtu rietumvalstu iejaukšanās. Bet ja starpgadījumu ierobežotu, tad padomju politiķi ar Dienvidslavijas satriekšanu daudz iegūtu un nekā nezaudētu.

Vienīgais jautājums, kas paliekot neskaidrs, beigās saka Randolfs Čerčils, esot tas, vai šāds iebrukums Dienvidslavijā patiešām paliktu tikai ierobežots konflikts. Rietumeiropā gan neesot neviena, kas mīlētu Tito, bet rietumu politiķi tagad esot daudz vairāk arī pieredzējuši nekā tai laikā, kad Hitlers ar ātriem iebrukumiem sāka pieveikt mazās valstis. Ja vien Tito pierādītu kaut cik jūtamas spējas pretoties, tad ļoti ticams, ka viņš saņemtu vismaz materiālu atbalstu no rietumiem. Neesot gan domājams, ka ar to varētu aizturēt padomju pulku virzīšanos uz Adriju, bet nokaņojums, ko šī virzīšanās izraisītu, būtu tik sasprindzināts, ka nedaudz mēnešu laikā saspindzinājums izvērstos trešā pasaules karā.

Tā pēc angļu publicista domām iznākot, ka Kremlis, sīku uzvaru kārodams, izraisītu milzu katastrofu.

DM

DAŽOS VĀRDOS

Ja stāvoklis Jeruzalemē nemainīsies, tad ciņas Palestīnā var uzliesmot no jauna, paskaidrojis grāfs Bernadots.

Francijas republikas padomi nolemts pārorganizēt. Līdzšinējo 315 pārstāvju vietā būs 320. Nacionālsapulce ievēlēs 11 delegātus.

Grieķijas valdības karaspēku apšaudījis kāds bulgāru iznīcinātājs. Iesniegts ziņojums UN Balkānu komisijai.

Amerikāņu flote sākusi manevrus Vidus jūrā. Tajos piedalās līdmašīnu bazes kuģis „Kerarsarge", trīs iznīcinātāji un lielāks skaits torpēdlaivu.

Pret Ceilonas uzņemšanu Apvienotajās nācijās Padomju Savienības delegāts Drošības padomē pateicis „veto", deklarēdams, ka jaunā reflektante neesot nemaz neatkarīga valsts.

Vienu jaumo dolaru apmainīs pret trīs miljoniem veco pēc valūtas reformas Ķīnā.

Samazināt ražošanas izdevumus, pazeminot cenas un stabilizēt franku pieteicis Reino ceturtdien radio runā. Pirmoreiz vēsturē Francija pašreiz iztiek no dāvanām, bet pēc četriem gadiem tās beigsies, kāpēc līdz tam laikam jānostabilizē saimniecība.

Jau 394 bērnu triekas gadījumi reģistrēti Bavārijā. 18 personas mirušas. Epidēmija īpaši piemeklējusi Štraubingas, Landshutas, Regensburgas, Hofas un Šveinfurtas apvidu.

Visādas elektriskās spuldzes, pēc Bavārijas saimniecības padomes lēmuma, tagad drīkst pārdod bez ierobežojumiem.

Kartupeļu racionēšanu atcēlusi apvienotās joslas saimniecības padome. Svarīgais barības līdzeklis uz priekšu būs dabūjams brīvā tirgū.

Kosenkinai pārlej asinis

SENSĀCIONĀLA ČECHU BĒGŠANA LIDMAŠĪNĀS

Ceturtdienas pievakarē ASV ārlietu ministrija atbildējusi uz Padomju Savienības četrām protesta notām, kurās pieprasīts izdot skolotāju Kosenkinu un Samarinu. Lai gan atbildes teksts vēl nav publicēts, laikrakstu pārstāvji no Vašintonas ziņo, ka Savienotās Valstis katēgoriski noraidījušas krievu prasību piespiest ar varu abus padomju pilsoņus atstāt ASV. Prezidents Trumens preses konferencē paskaidrojis, ka Kosenkinai garantētas patvēruma tiesības. Iekām viņa uzturēsies Savienotajās Valstīs, krieviem nebūs nekādu kontroles tiesību pār padomju skolotāju, jo tā padota vienīgi amerikāņu likumiem. Ārlietu ministrs Maršals lakoniski piebildis, ka Savienotās Valstis Kosenkinas gadījumu novērtē ļoti nopietni. Padomju skolotājas veselības stāvoklis pēdējās dienās ievērojami pasliktinājies. Viņai pārlietas asinis un pielietota mākslīga elpošana.

BBC ziņo, ka Londonā ieradušies divi čechu aviācijas mechaniķi. Viniem laimējies izmantot pavisam retu izdevību: kāda čechu lidmašīna taisījusies doties uz Londonu. Ilgi nedomādami, abi mechaniķi noslēpušies tās astē un tādā kārtā tikuši brīvībā. Lielbritānijas iekšlietu ministrija čechiem atļāvusi palikt Anglijā 6 mēnešus. Diviem ungāru un diviem čechu studentiem, kas atteicās atgriezties mājās, tagad pievienojusies arī Čechoslovakijas olimpiskās sieviešu komandas vadītāja Kovačņikova. Oficiālajām iestādēm viņa paskaidrojusi, ka esot politiskā bēgle. Čechu sūtnis Londonā turpretim apgalvo, ka Kovačņikova paliek ar valdības atļauju. Viņa strādāšot Savienotajās Valstīs par treneri.

BBC

NOSLĒPUMAINA LIDMAŠĪNA PIE INDOĶĪNAS DEBESĪM

Pēc informācijas no Saigonas, virs Indoķīnas territorijas pamanīta kāda noslēpumaina lidmašīna, kas radījusi lielu satraukumu. Honkongas-Saigonas pasažieru lidmašīnai tā aizlidojusi garām apm. 10 km attālumā. Pēc apveidiem jaunais lidaparāts bijis vēl neredzēta tipa un atgādinājis milzu vārpstu ar daudziem maziem spārniem. Tas bijis apmeram desmitreiz lielāks par amerikāņu „Skymaster" lidmašīnu. Gandrīz tai pašā laikā par kāda nolēpumaina lidaparāta parādīšanos Havaju salas rajonā ziņo amerikāņu piloti. Arī šī lidmašīna bijusi vēl neredzēta tipa.

PUS MILJARDS PEZO VALSTS AIZSARDZĪBAI

Ievērojot pašreizējo saspīlēto politisko stāvokli, Brazilijas parlaments atvēlējis pus miljardu pezo valsts aizsardzībai. Pieņemts arī likums, kas koordinē dažādo iestāžu un organizāciju darbu, ja pret Amerikas kontinentu būtu vērsts eventuāls uzbrukums. Tādā gadījumā automatiski stātos spēkā arī valsts prezidenta ārkārtējas pilnvaras.

Francija dod signālu

(Turpinājums no 1 lpp.)

Šādi traktēts Francijas ierosinājums iegūst pavisam citu nozīmību. Skaidrs, ka Eiropas parlamenta dibināšana Maskavai ļoti nepatiks un tā izmantos visus līdzekļus, lai to aizkavētu. Jo saimnieciski un politiski stipra Eiropa nozīmē draudu Kremļa plāniem par pasaules revolūciju. Šiet, ka pirmās rīcības pazīmes pret Francijas ierosinājumu jau manāmas Italijā. Turienes komūnistu vadonis Monti Enani, kas stājies Toļati vietā, partijas laikrakstā „Unita" publicējis rakstu, ka jau tuvākā laikā viņš aicinās strādniekus uz ģenerālstreiku, kas „grandiozitātes ziņā" pārspēs visus līdzšinējos. Lai gan Enani apgalvo, ka streikam būšot vienīgi saimnieciski iemesli, politiskie novērotāji izsakās, ka darbus pārtraukt itaļu komūnistiem pavēlējis kominforms.

Lai būtu kā būdams, Francijas ierosinājums Eiropas parlamenta dibināšanu no privātas iniciātīvas pārvērtis par valsts lietu. Protams, vēl būs jāpāvar daudzas domstarpības un iebildumi, iekām varēs iedzīvināt šo ideju, bet jau mēģinājums vien uzskatāms par pozitīvu sasniegumu. Londonā izsakās, ka Eiropas parlamentam sākumā nebūtu likumdošanas tiesību. Par locekļiem tajā varētu ieiet atsevišķo valstu parlamentu pārstāvji. Otra grūtāk pārvarama problēma ir dažādo saimniecības sistēmu iekļaušana vienā organismā, bet arī šī problēma reālizējama, ja valdīs laba griba.

Atskaitot divus konservatīvo laikrakstus, pārējā britu prese Francijas ierosinājumu vēl nav paguvusi komentēt. „Manchester Guardian" projektu atbalsta. Francijas valdība vēloties, lai pārējās valstis izšķirtos līdz 1. novembrim, kad varētu sasaukt īpašu konferenci. Varbūt parlaments būtu pārāk augsts apzīmējums, lai gan pašu ideju tas ne mazākā mērā nemazina. Laikraksts domā, ka iestāšanos Eiropas parlamentā nekādā gadījumā nevajadzētu ierobežot, bet atstāt durvis atvērtas visām valstīm. Kad Francijas ierosinājums jau būtu ieguvis reālu piepildījumu, atsevišķie locekļi varētu ierobežot savas suverēnitātes tiesības un pakļauties kollektīvai gribai. Vēl vairāk par Eiropas parlamentu iestājas „News Chronicle". Laikraksts apgalvo, ka Francijas ierosinājuma piepildījumu apsveiktu visa britu tauta.

BBC, St

Amerikāņi basketbolā ir neuzvarami

VESTULE LATVIJAI NO LONDONAS

Londonas olimpiskās spēles pierādīja, ka ASV basketbolisti pagaidām ir neuzvarami. Cīņa par zelta medaļu ASV pievarēja Francijas 65—21 (28—9). Bija liels amerikāņu pārsvars. Uzvarētāji demonstrēja skaistu basketbolu. Pieaugot punktu starpībai, ASV spēlētāji vairāk domāja par jauku sadarbību nekā rezultātu. Panākumu pamatā bija gaiši augumi, zibenīgās piespēles, precīzā pāreiza novērtēšana, precīzi metieni grozā un izsmalcināta „segšana", kur cilvēks uzmanīja cilvēku. Visu uzbrukumu vadītājs izrādījās 2,13 m garais R. A. Kurlands, kas līdzeklī cīnījās arī pie pretinieka groza. Franē savus uzbrukumus centās veidot laukuma vidū. Vienīgos punktus viņi guva ar tālākiem metieniem un brīvmetienu izpildījumu. Francijas vienība tomēr apliecināja, ka basketbols Eiropā ir progresējis. No mūsu kontinenta zemēm Francija iegāva 2. v. un Čechoslovakija 7. v., pēc kam seko Beļģija (11. v.), Ungārija (16. v.), Itālija (17. v.) Anglija (20. v.), Šveice (21. v.) un Irija (23. v.).

Londonā, augustā

A. Maurinš

Miris amerikāņu sporta jaunatnes ideāls

Kādā Nujorka slimnīcā 17. augusta rītā 53 g. vecumā no vēža slimības mira amerikāņu sporta jaunatnes ideāls Georgs Hermans — „Bebe" Ruts. Skumjo ziņu pie slimnīcas vārtiem uzklausīja simtiem amerikāņu, kaut laiks bija lietains un nepatīkams. Nelaika pledērīgajiem viens no pirmajiem līdzjūtību izteica prezidents Trumens. Amerikāņu prese un radiofoni plaši atstāsta „Mr. Baseball" dzīvi. Nepiedzīvoti populārā vīra bezbola karjēra sākās Baltimorā, kad „Bebe" bija 18 g. vecs. Tā slavas laiki risinājās New York Yankees vienībā, kas 1920. g. par 125,000 dolāriem Rutu nopirka no Boston Red Sox. Ilgus gadus viņš palīdzēja Yankees bezbolistiem būt vislabākajiem Savienotajās Valstīs un pelnīja 80.000 dolaru gadā. Tik daudz nav maksāts nevienam citam bezbolistam. Milzīgas summas viņš vēl saņēma no avīzēm, filmas, radio un dažādām prēmijām. 1947. g. 27. aprilī „Bebe" pēc grūtas slimības atstāja slimnīcu, un par godu viņam katru gadu 27. apr. notiek „Babe Ruth-Day".

Ko spēj igauņu vieglatlēti, kas pirms DP meistarsacīkstēm ļoti interesanti, varēja vērot Geislingenas un Augsburgas igauņu sportistu sacensībās Augsburgā. Labākie rezultāti: 100 m Kovs (A.) 11,5; tāllēkšanā Tulvings (G.) 6,51; lodē Mālkeins (A.) 13,78.

Lietuviešu trimdas meistarsacīkstēs vieglatlētikā 14. un 15. aug. Augsburgā 100 m uzvarēja Adamkevičius 11,4; 200 m Nakutavičius 24,0; 400 m Zemaitis 56,6; 800 m Počius 2:20,3; 1500 m Počius 4:42,5; tāllēkš. Adamkevičius 6,96; augstlēkš. Grajauskas 1,65; diskā Puzinauskas 39,65; lodē Puzinauskas 13,23; 3 km sol. Keturakis 15:01,1; 5 km sol. Keturakis 25:53,0. Sieviešu sacensībās: 60 m Siksniute 8,7; tāllēkš. Točilauskaite 4,66; šķēpā Budninkaite 23,05; diskā Celnaite 25,85 m un lodē Celnaite 9,19 m. Notika meistarsacīkstes arī zēniem.

Mūsu peldēšanas rekordiste T. Plūme Austrijas izlases vienībā sacentās ar franču peldētājām un kā Insbrukas universitātes reprezentante piedalījās sacīkstēs arī Itālijā. Rekordistei bijis maz laika trenēties, kādēļ tā savus labākos rezultātus šovasar vēl nav atkārtojusi.

Dailleecējs J. Ronis Kanādā ir smilšu maisītājs kādas elektriskās spēkstacijas būves darbos. Viņa adrese: H. E. P. C. of Toronto Kipling Ave. Jolington — Toronto, Canada.

Latvijas rekordists peldēšanā T. Ozolcelm Kanādā visu vērību veltī boksam, jo tuvumā nav ūdens, kur varētu trenēties peldēšanā.

Transporta vienības angļu dienestā Libekā pieteikušies daudzi Libekas latviešu sportisti to vidū angļu joslas sporta vadītājs K. Slecere, basketbolisti Berkolds, Svolmanis, Turs Grosbergs, Grostiņš, vieglatlēti Rudulis, Ratass, Kadiķis, galda tenisists Lūcis u.c.

Jānis Richters (Gisenes Daugavieši), mūsu jaunatnes izlases basketbola vienības dalībnieks, pošas aizceļošanai uz Kanādu.

„Beļģijas meistarsacīkstes basketbolā sākšies 18. sept. un virslīgā piedalīsies 12 vienības, to vidū 2 no Lježas, kāpēc jāpēdzina, ka nevarēs vienā no tām spēlēt," raksta latviešu sportists Ojārs Ritums, kas jau ilgāku laiku strādā Beļģijā.

Feguvums latviešu sporta presei ir A. Vinčela un B. Cečina vadītā laikr. „Latv. Sports", iznākšana spiestuves iespiedumi līdzšinējās rotātora technikas vietā. „L. S." iznāk katru trešdienu. Numurs maksā DM 0,40. Redakcijas adrese: (24a) Lübeck, Marlistr. 108—8.

Kleinkecas latviešu sportisti (V. Elmuts, P. Bumbērs, J. Dauguļonoks uc.) uzvarēja Dillingenas lietuviešu Sakalus vienību basketbolā 41—37 (24—26) un volejbolā 12—15, 15—11, 15—9, bet zaudēja galda tenisā 2—4.

Minchenes Nameja sportisti viesojās Berchtesgādenā, Insulas latviešu nometnē. Viss uzvarēja galda tenisā 5—4 un šachā 4,5—1,5, bet zaudēja basketbolā 36—54 un volejbolā 8—15, 8—15.

Arvīds Pukinskis, kas tagad darbojas Bucbachas transitnometnē šajās dienās vadīja sev 200. futbola sacīksti. Viņš mūsu sporta dzīvē darbojas jau 18 gadu.

Velta Bebre treniņā raida disku pāri 32 m, bet Valkas nometnes pēdējās pārbaudes sacīkstēs sasniedza 29,92 m rezultātu. Dz. Bērziņa, kas startē tikai 1. gadu, meta šķēpu 29,39 m. B. Arājuma un J. Vimba skrēja 60 m 8,8 sek., bet V. Bebre 100 m 13,9 sek. Mešanu trijcīņā virslīgas uzvarēja G. Krastiņš ar 1492. p. (lode 10,20 m, diska 41,01 m, šķēpa 47,83 m).

PĀRI LATVIJAS ROBEŽAI

BIJ. SABIEDRISKO LIETU MINISTRA ALFREDA BĒRZIŅA ATMIŅAS PAR LATVIJAS BOĻŠEVIZĀCIJU „POSTA GADI"

*

Pēc tam, kad komūnisti sagrābuši varu Latvijā, bij. sabiedrisko lietu ministru Bērziņu Višinska uzticības virs Vietrovs izaicina konspirātīvā dzīvoklī uz satikšanos un mēģina izspiest atzīšanos, ka Latvijai bijuši slepeni līgumi ar ārvalstīm. Vietrovs Bērziņam draud ar „tautas" prasībām.

*

X

„Tauta neko nav prasījusi. Tauta ir spiesta klusēt," es atbildēju. „Bet ko uz ielas prasīja pūlis, to es zinu: tur prasīja pakārt prezidentu, mani un iekšlietu ministru Veidnieku."

„Pēc jūsu domām tas ir pūlis, pēc mūsu — tauta. Bet lai kas tas būtu, varu sacīt, ka tauta savu dabūs. Un ne tikai jums trim būs jāatbild. Mūs neviens nepiekrāps. Arī Balodis nē. Veltas viņa pūles pēdējā laikā mums pielabināties. 15. maija varoņi!"

Atbildēju, ka nebūšu ne pirmais un arī ne pēdējais, kam komūnistu iestādes saīsinās dzīvi un ka palikdams Lavijā ar tādu iespēju esmu rēķinājies. Tālab veltas ir Vietrova pūles ar līdzīgiem paņēmieniem piespiest mani uz melošanu vai citu kādu nelietību.

Līdzīgos uzbrukumos, draudos un pielabināšanās mēģinājumos Vietrovs mani bija aizturējis jau vairāk stundu, neko tomēr nepanākdams. Pēdīgi, paskatījies pulkstenī, Vietrovs teica:

„Laiks iet uz priekšu. Jums būtu jāsaprot, ka ar savām muļķīgajām runām jūs nekā nepanāksit. Jums vajadzētu būt pietiekami skaidram, kādas būs sekas, ja jūs turpināsit liegties un neatzīsities. Bet es gribu jums palīdzēt. Dodu jums vēl trešo un pēdējo reizi apdomāties un ceru, ka klūsiet prātīgāks."

Par šo trešās satikšanās dienu Vietrovs minēja pirmdienu, jūlija pirmajā vai otrajā dienā.

Man bija pavisam skaidrs, ka labprātīgi uz jebkādu satikšanos vairs neieradīšos. Vietrova nolūki ar draudiem un ar vēl „efektīvākiem" pārliecināšanas līdzekļiem pataisīt mani par provokātoru, bija pilnīgi skaidri. Bet man vajadzēja laika. Tālab atbildēju, ka man nav iebildumu satikties ar Vietrovu arī turpmāk, bet patlaban uz laukiem ievācams āboliņš un darba roku trūkuma dēl ne pirmdien, ne otrdien, ne arī kādā citā nedēļas darba dienā nevarēšu pie viņa ierasties. Ja Vietrova vēlēšanās ir ar mani vēl runāt, tad varu būt pie viņa nākamajā svētdienā.

Vietrovs laikam bija tik pārliecināts, ka robeža ir tik cieši noslēgta, ka no Latvijas nav iespējams izklūt, un maniem iebildumiem piekrita. Tā es ieguvu 7 dienas. 7 dienas, kurās jāizšķiras, ko darīt, un lēmumi arī jāizpilda.

Izejot uz ielas, bija tāda sajūta, it kā būtu atkratījies no glodenes skāvieniem.

Šajās dienās pēdējo reizi izdevās nokļūt pie valsts prezidenta pilī. Prezidentu atradu viņa darba istabā, bet citkārt papīriem un grāmatām apklātais galds bija tukšs. Līdz, aiz ārējā miera slēpās dziļas bēdas. Viņš stāstīja, ka Rotas dāvāda vaditājam Ansonam bijusi saruna ar „Cīņas" redaktoru Jablonski. Jablonskis apgalvojis, ka nevienam nekādas briesmas nedraudot, atstāšot arī īpašumus, varbūt izņemot vislielākos. Prezidenta stāstījumā bija jaužama vēlēšanās, lai tas tā būtu, bet blakus tam arī šaubas un neticība.

Uz citu tematu pārejot, viņš piepeši teica:

„Jums jāmēģina tikt pāri robežai vēl šonakt pat jāatstāj Rīga. Rīt no Maskavas atgriezīsies Višinskis un varbūt jau vedīs līdzi apcietināšanas pavēles. Tad būs par vēlu. Es vadījāt aizsargus, pārzinājāt radio kameru un presi, saprotiet, ko tas nozīmē. To jums ir pateicis arī Vietrovs."

Biju ar mieru. Tikai pa kādu celu un kā izklūt no Latvijas, tas palika manā pašai brīvai inprovizācijai.

Pulkstenis bija septiņi. Bija pagājušas divas stundas, un vajadzēja atvadīties. Manu roku paturēdams savējā, kā domas minēdams, klusi un mierinādams, prezidents teica:

„Ir grūti, pat ļoti grūti ar visu to sarast, kas mūsu zemē tagad notiek. Bet tam jātiek pāri. Jums priekšā vēl viena atvadīšanās, varbūt visgrūtākā, bet arī tai jātiek pāri. Šķiroties, varbūt uz visu mūžu, mierinājumam es gribētu jums dot ko līdzi: nav virs zemes tādas varas, kas no latviešu sirdīm spētu izraut neatkarīgā, brīvā valstī nodzīvotos divdesmit gadus. Mūs var apspiest, daļēji iznīcināt, bet kamēr vien kāds latvietis dzīvos, dzīve būs arī dziņa pēc tiesībām un brīvības dzīvot savā brīvā valstī. Tas lai ir gandarījums mums visiem, kam liktenis devis laimi pūlēties Latvijas valsts celšanas darbā."

Rokas atraisījās, bet mutes palika mēmas. Vārdiem vairs nebija nekādas nozīmes.

Jau pirmdien, ceturksni pēc plkst. 10 vakarā, aiz sevis aizvēru sava Rīgas dzīvokļa durvis. Ko nozīmē pēdējo reizi acīm pieskarties visam, kas bijis mīļš, to tagad zina daudzi trimdinieki.

Cauri Rīgas ielām vakara krēslā kāda uzticama aizsargu auto, manas ministrijas ilggadīgā darbinieka Ed. Žubura, pavadībā pa Vidzemes šoseju devos ziemeļu virzienā. Otrdien 2. jūlija rīta pusē jau citi aizsargi, tāpat droši cilvēki, mani pārgādāja pāri Igaunijas robežai un tālāk uz Tallinu. Man nav citas iespējas šiem krietnajiem vīriem un uzticamajiem aizsargiem, kas man palīdzēdami riskēja ar savām dzīvībām, pateikties, kā vien šajā vietā. Viņu gatavība man deva iespēju izklūt brīvībā.

Kad, pa šauru meža ceļu braucot, auto šķērsoja Latvijas-Igaunijas robežu, sirds sažņaudzās — no šī brīža varēju sevi skaitīt par politisku bēgli, par cilvēku, kas savas pārliecības dēļ spiests pamest senču zemi.

Alfreds Bērziņš

Nākamajā numurā lasiet
KĀ ES KLŪVU PĒTERIS KOKS.

SLUDINĀJUMI

Skolēnu
UZDEVUMU BURTNĪCAS
piedāvā **„Latvijas"** apgāds. Cena DM 0,30 gabalā. Atkalpārdevējiem atlaide

Pieprasīt vairumā Günzburg/Do. Marktplatz 25.

Kanādas latviešu laikraksts
BRĪVAIS LATVIETIS
un Anglijas latviešu laikraksts
LONDONAS AVĪZE
pasūtināmi DAUGAVAS VANAGU grāmatnīcā: (13a) Nürnberg 2, AC Valka. Abonēšanas maksa: Brīvais latvietis — kollektīviem abonementiem DM 2,— un ind. abon. DM 2,50 mēnesī; Londonas Avīze — kollektīviem abon. DM 1,50 un ind. abon. DM 1,75 mēnesī. Kollektīviem abonementiem 10% atlaide. Turpat dabūjamas visas Vācijā iznākošās latviešu grāmatas. Izsūta grāmatu katalogu. (56)

PC IRO STARPTAUTISKĀ MEKLĒŠANAS APVIENĪBA AROLSENĀ
MEKLE:
Barbaru Dankani, dz. 1. 2. 1924. Rēzeknē, pēdējās ziņas no Celles; Liliju Dunduri, dz. 30. 6. 1919. Rīgā; Valdemaru Grinvaldu, dz. 1. 9. 1924., p. z. no Verterzē; Persiju Arturu Fenigkobu, dz. 1883. Rīgā, p. z. no Berlines; Staņislavu Lesmieku, dz. 7. 2. 1911. Bērzgales pag., p. z. no Rīgas; Pauli Reinsonu, dz. 7. 5. 1910. vai 1911., p. z. no Jelgavas; Andreju Reizniekiu, dz. 25. 11. 1911., Jumurdas pag.; Jāni Reizniekiu, dz. 10. 7. 1919. Jumurdas pag.; Hanelu Vandu Renckulbergu, dz. 24. 7. 1913.; Jāni Retriti, p. z. no Svinemindes; Annu Seici, 60 g. v., p. z. no Gīzenes; Arni Vanagu, dz. 16. 11. 1924. Jelgavā, p. z. no Skultes; Ireni Titovu, dz. 21. 10. 1919. Rūjienā; Anatoliju Turlo, dz. 23. 11. 1919. Liepājā; Irmu Ūdri, dz. 9. 3 1924. Ropažos, p. z. no Bavārijas; Jelisaveti Tusovu, dz. 1887. g. 88. Rīgā, p. z. no Smolenskas; Lūciju Upenieci, 35. g. v.; Liliju Upmani, dz. 2. 8. 1926., p. z. no Nirnbergas; Vanagu Aiju, dz. 2. 2. 1931. Inčukalnā, p. z. no Skultes; Kārli Zemāru Vartu, dz. 8. 9. 1924. Veegulbenē;

„LATVIJAS" ABONEMENTS,
pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 0,80 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareilles iespiedrindas izņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu.
Abonementa pieteikumi, sludinājumi, adreses pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai (13b) Günzburg/Do., Obermeister-Landmannplatz 7.
Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

Sākot ar 25. augustu, dabūjama A. Dangava
PĀNU VALODAS PAŠMĀCĪ
(rotātora tehnikā)
Mazā eksemplāru skaita dēļ grāmatu izsūtīšim visp[illegible] ar iekšēju samaksu. Cena DM 5,—, ar piesūtīšanu DM 5,30. Grāmatniekiem parastā atlaide.
J. Kadiļa apgāds,
(57) (14a) Esslingen a. N., Stuttgarter Str. 27—2

Tautas gara mantas — trimdinieku bibliotēkas lepnums!
Izmantojiet izdevību ļēti iegādāt
SKAISTĀKĀS LATVIEŠU PASAKAS
Prof. P. Smita izlase.
I grāmata (oranžā krāsā) nupat iznākusi
II grāmata (zilā krāsā) iznāks augusta beigās
III grāmata (zaļā krāsā) iznāks septembra sākumā
Katra grāmata maksā DM 1,80, pa pastu piesūtot DM 2,—.
Saturā: Zvēru pasakas, Ērinumu pasakas, Joku pasakas.
Tulkojuma lasāmviela [illegible]
J. Kadiļa apgāds.
(50) (14a) Esslingen Neckar, Stuttgarter Str. 27—2

Aida Niedra

VAKARĀ

No upes kāpj viegla dvesma,
dzestrs skalbju sakņainais gaiss,
Deg rieta atspīdums kalnā,
kvēls, sarkans un mūžīgi baiss.

Dreb vakara vizmainā straume,
dzirkst ūdeņu dzīles un zied,
Dej sudraba zivis un šaudās
un ēnas zeltainas vied.

Ap pīniju augstajām galvām
plīv vasaras vainags košs,
Un ceļinieks noliek spieķi,
rimst viņa gājiens drošs.

Daiļamatnieki pošas izstādei Ņujorkā un Toronto

ARĪ PĒC NAUDAS REFORMAS CILVĒKI GRIB MĪLĒT UN GREZNOTIES

„Milestība nav pārvērtēta 10:1, un kamēr cilvēki mīlēs, tie gribēs būt skaisti un mums, sudrabkaļiem, darba netrūks," par „konjunktūru" pēc naudas reformas savā allaž optimistiskā dzīves skatījumā saka latvisko rotu kaldinātājs L. Upenieks. Un tiešām, darbnīcā no agra rīta līdz vēlai nakts stundai kausē, virpo un vilē un, veiklu pirkstu piti un vīti, top gredzeni, saktas un aproces. Arī latviešu daiļamatnieku savienības priekšsēdis H. Mercs pārliecināts, ka valūtas maiņa īstos daiļamatniecības meistarus nav satricinājusi un savienības organizatoriskais darbs turpināsies pat vēl sekmīgāk kā līdz šim.

Naudas reforma daiļamatnieku savienības darbu skārusi samērā maz, jo visi līdzekļi bijuši ieguldīti izstāžu priekšmetos. Noskaidrojot pašreizējās pārdošanas iespējas, savienība atzinusi, ka agrāko un tagadējo cenu attiecība var būt 10:1.

„Turpmāk lielāka vērība jāveltī sīkāku priekšmetu gatavošanai. Visvieglāk pārdot priekšmetus cenā no DM 5—20. Jābūt augstai darba kvalitātei, jo tagad konkurenci izjutīsim daudz vairāk kā agrāk. Eslingenas mākslas salonā pašreiz visvairāk pieprasa sudraba izstrādājumus, tad ādas izstrādājumus un mazākus kokā darinātus priekšmetus — pūra lādes, cibiņas utt. Cienā vairāk ir kokgriezumi, intarsijas pieprasa mazāk. Meklē priekšmetus ar praktisku nozīmi.

Tieši tagad, kad daudzi pošas tālākai emigrācijai, derētu padomāt, vai dažas reizes neatteikties no kino izrādes apmeklēšanas un nenopirkt latviskas piemiņas lietiņas, kas vēlāk, dzīvojot savrūp svešumā, patikami saistīs skatu un domas.

Lai paplašinātu tirgu, savienība ar savām kopām un pārstāvjiem rīkos lielākās nometnēs un armijas un IRO centros īslaicīgas izstādes — tirgus. Eslingenas salons katru nedēļu ar labiem panākumiem rīko pārdošanu virsnieku klubā. Nupat savienība daudzus darbus nosūtījusi uz Heidelbergu, kur notiks pārdošana amerikāņu klubos. Notiek arī gatavošanās 2 izstādēm ārpus Vācijas. 18. novembrī izstāde notiks Ņujorkā. Darbi jāiesūta vēlākais līdz 15. septembrim. Otra izstāde paredzēta Kanādā, Toronto, saziņā ar mūsu goda konsulu R. N Brisonu un rūpnieku R. Hiršu. Abām izstādēm savienība dos savus darbus, bet lūdz arī daiļamatnieku kopas bez pārdošanai nodotiem darbiem ziedot zināmu skaitu priekšmetus, kas pēc izstādēm kā reprezentatīvs materiāls paliks mūsu sūtniecību rīcībā. Ansbachas kopa un nometne kā pirmā ziedojusi darbus DM 300 vērtībā. Abās izstādēs pārdošanai domātie darbi visvēlamāki cenā no 1—5 dol. un otrā grupā 5—15 [illegible]

Pārvedot mums naudu pa pastu, neaizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko Jū maksājat.

Anšlavs Eglitis

MALKASCIRTĒJA STĀSTS

(3. turpinājums)

„Puikas, nu ir vakars!" pavisam saplacis vaidēja pat Druvājs, kas nekad līdz šim, arī visgrūtākajos brīžos, nezaudēja labo omu, „lai nu kur mūs sūtītu, bet tikai ne uz Ēģipti, kas jau no bībeles laikiem pazīstama kā briesmīgu mocību zeme!"

Drīz kļuva zināms, ka mūsu nometne atradīšoties pie paša Suecas kanāla. Šo ījaba vēsti saņēmuši, mēs ilgu laiku klusējām kā notriekti.

„Kanālis!" beidzot nopūtās Druvājs, „taisni tā mums vēl trūka!"

„Jā, nevienai lietai visā pasaulē laikam nav tik slikta slava kā kanāļiem," nācās atzīties arī man.

„Vai atceraties slaveno Fergānas kanāli, ko krieviņi slavināja pie mums pirmās okupācijas laikā?" sauca kāds biedrs.

„Vai atceraties Baltās jūras kanāli?!" sauca otrs.

„Un Volgas - Maskavas kanāli," sauca trešs, „kur brīvprātīgajā darba sajūsmā spaidu darbinieki miruši kā mušas? Un kas gan nezina, ka no visiem spaidu darbiniekiem visļaunāk klājās karagūstekņiem?" zūdījās ceturtais un beidzot Druvājs pateica to, ko domājām visi:

„Kas gan Apenīnos zīlēja, ka mūsu kauliņi balos Ēģiptē?"

Portsaidā, visdrūmāko nojautu nomāktus, mūs pārvietoja vilcienā. Vagoni bija pasažieru, un katram iznāca pat sēdvieta. Mēs pateicāmies liktenim vismaz par to, ka uz elli mūs aizved pieklājīgi, un grūtsirdīgi vērojām palsos smilšu laukus, kuros neredzēja kustam nevienu vienīgu dvēseli.

Nometne Rūgtā ezera malā — liels, trejiem dzeloņžogiem apjozts klajums, atradās līdzenā tuksnesī, kur saule spieda kā elles speltē. Pie vārtiem vecais vācu virsfeldfēbelis Gumprians skali nopūtās:

„Te nu es atkal esmu! Bet vai 1915. gadā šeit sēdēdams es varēju iedomāties, ka 1945. gadā sēdēšu tepat atkal?"

Pirmais, ko nometnē ievērojām, bija liels melns dēlis ar rīkojumiem un pavēlēm, uz kura visredzamākajā vietā gaļās adatās uzsprausts rēgojās riebīgs dzeltens skorpions un milzīgs melns zirneklis ar piezīmi, ka no šiem abiem aplam jāsargās, jo tie smiltīs bagātīgi atrodami un to kodieni indīgi. Tas mūsu garastāvokli, saprotams, necēla.

Tad mums, sešiem latviešiem, iedeva lielu telteni un norādīja vietu, kur tā uzceļama. Mēs saņēmām arī nometnes drānas — visu gluži jaunu kā no noliktavas: īsas nātas bikses, kreklus īsām piedurknēm, zandāles un tropu ķiveres. Pāģērbušies aplūkojām viens otru un atzinām, ka nemaz neatgādinām kanāla darba vergus, bet drīzāk izskatāmies pēc vergu tirgotājiem eksotiskā filmā. Tad pēc visiem telšu celšanas mākslas likumiem, izrakām apmetru dziļu bedri, rūpīgi pārbaudījām, vai kur smiltīs nav paslēpies kāds skorpions un izplētām pāri bedrei telti. Tā kā starptautiskie gūstekņu mitināšanas noteikumi paredz, ka gūsteknis nedrīkst gulēt tuvāk zemei par 15 cm, tad visiem izsniedza saliekamas gultiņas.

Pirmā nakts bija baiga. Arā svilpa karsts vējš, slīpēdams smiltis gar telts audeklu. Es grozījos kā nātrēs, jo likās, ka visur smiltīs čabinās skorpioni un tarantuli. Tikai pamazām kaut cik nomierinājos. Bet, griežoties uz otriem sāniem, pēkšņi sajutu liktenīgo dzēlienu mugurā pret jostas vietu. Briesmīgi iebļāvos, izlēcu no gultas un līdz ar mani arī pārējie biedri no savējām.

„Skorpions! Skorpions!" es kliedzu, sagrābis muguru, un draugi steidzīgi meklēja uguni. Skorpiona inde darbojās drausmīgi ātri. Es sajutu, ka mani apšļāc auksti sviedri, ka sāk trūkt elpas un sirds dauzās arvien smagāk un sāpīgāk. Es nespēju vairs nostāvēt un salīmu gultā, gan ne savā, kur droši vien vēl grozījās skarpis, bet blakusgulētāja. Biedri uztraukti kūņojās pa tumsu, Druvājs skaļi lādējās, ka nevienam nav pieticis tik dauz saprātā, kā turēt sērkociņus pie rokas; smagi ķermeņi vairākkārt zvēlās man pāri un gandrīz izgāza no gultiņas. Tad uguns bija sameklēta, mani steigšus apvēla uz muguras un Druvājs, nokaitējis kabatas nazi, dzirās izdedzināt dzēliena vietu, kaut gan bija pārāk skaidrs, ka palīdzība nāk sen jau par vēlu. Pilns rūgtuma, ka Dievs man ļauj iet bojā tik nožēlojamā veidā, es sakodu zobus, gaidīdams nokaitētā asmens pieskaršanos, bet Druvājs iekliedzās, briesmīgi pikts:

„Ak, tu žiepju Mārtiņ! Tev pie apakšbiksēm vēl palikusi firmas etiķete, un kniepe iedūrusies aiz ādas! Celies augšā un neākstīies!"

Es neticēdams piecēlos, apgrābāju muguru, kur patiesi tūskas nemanīja. Tad arī sviedri mitējās birt, sirds klauves norimās un beidzot zobgalību un izsmiekla krusā, man neatlikās nekas cits, kā līst gultā atpakaļ.

Skorpionu tik daudz nemaz nebija. Pa visu laiku dabūju redzēt tikai divus — grozāmies ugunsloku vidū, ko gūstekņi bija ap tiem sakūruši, lai novērotu, kā skorpions izdara leģendāro pašnāvību. To viņi tomēr nedarīja.

Arī Ēģiptes spaidu darbu mocības izrādījās vieglāk panesamas nekā domājām. Darba diena iesākās ar veselu stundu vingrošanas. Tad vajadzēja ļoti rūpīgi salocīt un satīt gultas drēbes un pēc katras ēdiena reizes nospodrināt savu aluminija bļodiņu. Tas arī bija viss. Parējo laiku varēja veltīt atpūtai.

Šī aizmirstā tuksneša stūra dzīvības dzīsla ir saldūdens kanālis, kas stiepjas līdztekus Suecam, arī gar Rūgtā ezera malu un savā laikā izrakts, lai apgādātu milzu uzņēmuma strādniekus ar dzeramo. Puskilometru platā joslā gar saldūdens kanāli aug zāle, palmas, redzami iedzimto ciemi. No nometnes ar skaudību vērojām, ka ciemieši ikdienas kanālā peldas. Tuksnešai karstumā peldēšanās likās visjaukākais, kas vien ar cilvēku var notikt.

(Turpmāk beigas)

Āfrika sniedzas tālāk uz dienvidiem nekā Dienvidamerika, un Venēra ir tuvāk saulei nekā Merkurs — šīs bija vienīgās kļūdas, ko amerikāņu radio sabiedrības CBS zināšanu pārbaudes konkursā pielaida Margarete Hola Šellija kundze. Bet tā kā viņa bija vērīgi iasījusi laikrakstus, viņai laimējās pareizi atbildēt pašus grūtākos jautājumus un iegūt pirmo godalgu. Tā ir: divu nedēļu ceļojums kopā ar vīru. Velejstrīmas veikala pārdevēju, uz Bermudas salām, auto ar piekabinamo, motocikls, būru laiva, radio un televīzijas aparāts, gredzens par 1000 dolariem un tikpat dārgs pulkstenis, bez tam par velti izbūvējams peldbaseins dārzā, dzīvojamās istabas un virtuves pilnīga iekārta ar piederumiem, sudrablapsu kažoks un vēl šis tas — kopā 17.000 dolaru vērtībā.

N

LATVIA
Latvian Newspaper
published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation number UDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs, 24a Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D., Bgm.-Landfr.-Pl. 7. Circulation: 4000. Publication: three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Bernhaus-Zimmermann-Str. 2

Drau
Drāmatis
Berlīnes
lau
Krievi dienas laikā
sektoru policistus

Kamēr Maskavā sarunas ar
ģenerālsēnu Berlīnē pastiprinās
baumas vakarā ziņoja, ka krize
beidzot un kuru katru dienu ie
gaidāms, krievu licencētā vācu
avīze pēkšņi publicēja ziņu, ka sabiedrot
ģenerāļi nolaida ziņu, ka sabiedr
spēkiem Vienā pūsē esot Fra
spēkiem Vienā pūsē esot Fra
spēkiem Valstīs. Jau pēc dažām st
Vašingtonā, Londonā un Parīzē
Maskavā pateica, ka šāda
Berlīnē ar atsaukumiem
bloki izsakās politiskie no
speciālkorespondents no
ieviesies uzzināt, ka maršal
visiem līdzekļiem mē

Drūms noskaņo
jums Londonā

Kamēr Berlīnē skan šāvieni
dienas laikā notiek cilvē
noslēpumainības plīv
sedz Maskavas sarun
vienīgi tas, ka pagājušā
politikas svarīgas apspriež
Londonā un Parīzē. B
kad sabiedroto diplom
konferēja nepārtraukti
vakaram. Pagājušās nede
paredzētā vizīte Kremlī to
Piektdien diplomāti sa
instrukcijas un pēc t
Molotovu. Bet l
ritam tā tomēr nav n
BBC rēķinās ar iespējamu vi
Molotova vai Staļina pirmdi
informētas politiskas aprin
izteikušās, ka jau sa
atkot, abas puses vienoju
kuru tās jābeidz. Pēc
divi vēstnieki atstāšot M
dosoties uz savām zemē
apjomā nav minēts, kāc
diplomāti tie būtu.

preses tonis, komentējot
Maskavā, kļuvis pavisam
Tikko jūtama depres
pagājušo pirmdien, nedēļas g
pieauga un kulmināciju sasni
Par spilgtāko piemē
„Observer" redakci
Lai gan tas attiecas
konferenci, bezcerīgā nosk
dēļ tas raksturo visu bri
presi. „Belgrades koni
ir brīdinājums mums", sa
„Mums jāmācās,
labāk ir nemaz nekonfe
apspriest nekādus līgumus,
ar diktatūrām." Visai
„Sunday Times" atzinum
priekš trīs gadiem Padom
vēl bijusi Lielbritanij
sabiedrotais, tagad tā kļ
ar kopīga darba traucētāju
BBC, NZ, AZ

Ģimenes nesaska-
ņas" arī Polijā

Varšavu preses apgalvojumu p
Ģimenes ministru prezidenta vietniek
Gomulkas krišanu než
apstiprina arī „Daily Mai
korespondents Gordo
Viņš apgalvo, ka Gomulk
kādu pavadījis sanatorijā S
pārdzīvojis nervu sabruku
Tagad viņš esot pastāvīgā p
uzraudzībā. Arī Polijas komi
valsts prezidents Bieru
pieņēmis noteicēju poziciju, u
„neapņēmīgo" komūnistu grupa
lielākā daļa šīs grupas da
skoloti Spānijas pilsoņu ka
internacionālajā brigādē.

Toņ Jongs norāda, ka Polijā tā
Ungārijā un Slovakijā stipr
prezidents komūnistiem ir kato
Krakovas 80 g. v. arhibīs
nozīmīgais Sapieha savā apcie
Vatikānā pārrunājis jaun
pret Polijas komūnistie

DM

Mažiskais aplis

„Še desmit markas un gādā, lai mūsu bērni būtu paēduši!" — teica Mieturiene. Mieturs nopirka vienu cigareti par 25 feniņiem. Palika 9 markas 75 feniņi. Par 7 markām nopirka 2 paciņas sviesta. Vienu paciņu pārdeva par 4 markām. Otru paciņu iedeva sievai, ko bērnus barot. Palika 6.75 markas.

Tad Mieturs izgāja piecus kilometrus ārpus nometnes, nopirka par 6 markām 12 kg ābolus. Divus kg iedeva sievai, ko bērnus barot, atlikumu pārdeva un dabūja 8 markas. Nu bija 8.75 markas. Par 7 markām sestdienas rītā Mieturs nopirka divas pudeles vīna. Vakarā viņam vīnu atpirka par 9 markām. Nu bija 10.75 markas.

10 markas Mieturs noglabāja kabatā, par atlikumu nopirka 3 cigaretes, uzvilka kuplu dūmu un teica: „Nevar jau pārdot vien, jāpērk ari."

Bet Mieturiene virtuvē pasludināja: „Vai, vai kā mums tā naudiņa kūst, gluži kā šis sviestiņš. Viss tažu jāpērk!"

Mets Metums

Chronika

Parīzes nacionālo konservātoriju ar laureāta gradu par stigu kvartetu beidzis Tālivaldis Ķeniņš. Ķ. studijas sāka Latvijas konservātorijā, mācīdamies harmoniju pie prof. Ābeles, bet kontrapunktu, fugu un mūzikālās formas pie prof. Vītola. Parīzē Ķeniņš studēja kopš 1945. g. Ķ. stigu kvartetu nākamajā sezonā atskaņos Parīzes radiofonos. Bez šī darba jaunais komponists pabeidzis arī koncertu klavierēm, dažas solo dziesmas un instrumentālmūzikas solo gabalus. Iecerēts arī kāds lielāks simfonisks darbs.

Aktieris Jānis Priede, kā zino „Cīņa", miris Rīgā. Viņš bija 51 g. v. un ilgus gadus darbojās Dailes teātrī.

Mūzikas studija A. Šnornieka un N. Zvejnieces vadībā darbojas Veidenes latviešu nometnē. Nesen notikušajā otrā audzēkņu vakarā piedalījās 20 mazie pianisti, kuru vecums 6—16 g.